

A kiemelt gazdasági ügyek előkészítésének technikái a bírósági gyakorlat tükrében

Szerző: dr. Szili Dóra Anna

BEVEZETÉS

Bírósági fogalmazóként szerencsés voltam, hogy számos bíróval dolgozhattam együtt büntető, polgári és gazdasági ügyszakban is. Fogalmazóként mintegy másfél évet töltöttem gazdálkodással összefüggő kiemelt büntetőügy feldolgozásával. Ez az időszak lehetőséget adott számomra, hogy nemcsak az új büntetőeljárás törvény adta jogszabályok alkalmazásával ismerkedjek meg, hanem részt vegyek ezeknek az ügyeknek a sokrétű, technikai lebonyolításában is.

A kiemelt gazdasági ügyekben a bíróság kulcsszava a tervezés. Már a vádirat benyújtásától kezdődően folyamatosan kell tervezni, rendszerezni, csoportosítani, mely feladatról a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban: Be.) nem rendelkezik. Ez ösztönzött arra, hogy dolgozatom a gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmények feldolgozási technikáit mutassa be.

Az új büntetőeljárás törvény tagoltsága miatt a feldolgozás metódusát három részre lehet bontani: tárgyalás előkészítése, bizonyítási eljárás lefolytatása, és az ítélet meghozatala. A három rész közül dolgozatom a feldolgozási technikák első fejezetével foglalkozik, azaz azzal, hogy egy „mega” ügy hogyan jut el a vádemeléstől az előkészítő ülés berekesztéséig.

Bemutatom a Be. gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekményekre vonatkozó új, bírósági eljárásra vonatkozó szabályait, kifejtésre kerülnek azok a büntetőeljárás szabályok, amelyek alkalmazása a kiemelt gazdasági büntetőügyek szempontjából kérdéseket vagy aggályokat vetnek fel, és elemzés tárgyává teszem a már korábban is létezett, de alapvetően átalakított előkészítő ülést is, külön kitérve a bizonyítási indítványok jelentőségére, és a Be. korábbi szabályozásához képest formabontó valónak elismerés szerepére. Végezetül pedig az eljárásjogi szabályokat is figyelembe véve bemutatok a gyakorlat által kialakított olyan feldolgozási módszereket is, amelyek megkönnyítik és felgyorsítják a büntetőeljárás lefolytatását.

Tanulmányomban kifejtettek általánosságban tartalmazzák a kiemelt gazdasági ügyekre vonatkozó feldolgozási technikákat. Tisztában kell lenni azzal, hogy minden ügy egyedi, ezért a bírósági eljárás előre haladtával számtalan olyan új ötlet fogalmazódhat meg, amely csak adott ügyre érvényes, ezért érdemes minden gondolatra és ötletre nyitottnak lenni.

I. AZ ÚJ BÜNTETŐELJÁRÁSI TÖRVÉNY SZEMLÉLETE ÉS AZ ELJÁRÁS GYORSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ ESZKÖZÖK ALKALMAZHATÓSÁGA A KIEMELT ÜGYEKBEN

A büntetőeljárás egy jogállamban nem pusztán a büntetőhatalom gyakorlásának eszköze, az anyagi büntetőjoggal együtt értéket véd és maga is értéket hordoz.¹ Az új büntetőeljárás jogi törvény megőrzi a kontinentális jogrendszeren alapuló magyar eljárásjogi hagyományokat, ám elismerve a bűnözés elleni hatékony fellépés igényeit, az eljárásjogi hagyományoktól el nem távolodó, de a jogi evolúció vívmányait megeremtő korszerűsítést céloz.²

Az új büntetőeljárás jogi törvény Preambuluma³ fogalmazza meg a büntetőeljárás lefolytatásával szembeni követelményeket és célokat. Ezek közül az egyik leghangsúlyosabb – mellyel szemben jelentős társadalmi igény is megmutatkozott – az ügyek gyorsabb, hatékonyabb befejezése. Ezt hivatott a törvény megvalósítani például a bírósági elé állítás, az egyezség, illetőleg a büntetővégzés meghozatalára irányuló eljárás szabályainak megváltoztatásával, hatékonytá tételével.

Az időszerűség mellett a Preambulumban szerepet kapott – a kiemelt gazdasági ügyeket is komolyan érintő – funkciómegosztás elve. A funkciómegosztás elvének következetesebb érvényesítésével a törvény lehetővé teszi a felek általi bizonyítást, azaz a vádlónak kell bizonyítania a vádat, míg a védőnek pedig kötelessége a bírósági

---

¹ T/13972. számú törvényjavaslat indokolással – a büntetőeljárásról, Általános Indokolás, I. Bevezetés

² T/13972. számú törvényjavaslat indokolással – a büntetőeljárásról, Általános Indokolás, I. Bevezetés

³ Az Országgyűlés a Büntető Törvénykönyv, illetve a nemzetközi jog által büntetendő bűncselekmények elkövetőinek a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog érvényesülését biztosítói, hatékony és ésszerű határidő belül lefolytatott eljárásban történő felelősségre vonása céljából, szem előtt tartva az igazság megállapításának igényét, különös hangsúlyt fektetve a funkciómegosztáson és rendeltetészerű joggyakorláson alapuló eljárások biztosítása érdekében, Magyarország nemzetközi jogi és európai uniós kötelezettségeinek figyelembevételével, az állam kizárólagos büntető hatalmának a büntetőeljáráson keresztül történő érvényesítése céljából a következő törvényt alkotja [...]

tárgyaláshoz méltó módon felkészülnie és védekeznie a büntetőügyben. Ennek ellenére a törvény továbbra is biztosítja a bíróság hivatalból történő bizonyításának lehetőségét.

A célok megfogalmazása mellett a Be. nemcsak a büntetőeljárás szerkezetét változtatta meg, hanem sok, újító, a korábbi szabályokhoz mérten formabontó megoldást is tartalmaz, ami elsősre, és egyelőre idegenként hathat a jogalkalmazó bíró, ügyész, védő oldaláról.

A törvény komoly jelentőséget tulajdonít a terhelti együttműködésnek, ezen belül is a beismerő és bűnösségét tagadó terhelt eljárásbeli megítélésének és helyzetének alapulvételével.⁴ Ennek két formáját szabályozza a törvény: egyrészt lehetőség van arra, hogy a nyomozati szakban az ügyész, terhelt, védő formális egyezsége kössön, melynek jóváhagyásáról vagy elutasításáról a bíróság dönt. A terhelti együttműködés másik formája pedig a bíróság előtt zajló előkészítő ülés, melynek keretében a vádlott beismerhet és lemondhat a tárgyaláshoz való jogáról.

Az új büntetőeljárás törvény a korábbi büntető eljárásjogi törvényekhez képest teljesen átalakította a már létező előkészítő ülés funkcióját, és tartamát, melyre a tanulmány külön figyelmet szentel a kiemelt gazdasági büntetőügyek szemszögéből.

A Be. új szabályozása átfogóan érinti a gazdálkodással összefüggő bűncselekmények elbírálásának rendjét,⁵ ezért a büntetőeljárás során a gazdálkodással összefüggő büntetőügyek lefolytatása terén egy új, merőben más szabályozás vette kezdetét. Egyrészt létrehozta a gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmények fogalmát, másrészt pedig az ilyen típusú büntetőügyek esetében hármas, hivatásos bíróból álló tanács jár el, mely formabontó a tekintetben, hogy a laikus bíráskodást felváltja a szakszabíráskodás.

A gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekményekkel kapcsolatos büntetőeljárás során kérdéses, hogy a Preambulumban lefektetett célok hogyan tudnak megvalósulni. Ennél az ügýtípusnál a legelső probléma a büntetőeljárás elhúzódása. Nem egyszer fordul elő, hogy a nyomozás és a jogerős ítélet meghozatala között nemhogy több év, hanem akár több mint egy évtized is eltelhet, ez pedig – az ügy körülményeinek gondos vizsgálata alapján – nem feltétlenül róható fel a terheltnek,

---

⁴ BELEGI József: Büntetőeljárás jog I-II. – új Be. – Kommentár a gyakorlat számára, Harmadik kiadás, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó, Budapest, 2019. Jogkódex

⁵ MOLNÁR Gábor Miklós: A gazdálkodással összefüggő bűncselekmények elbírálásának új rendje (In: Molnár Gábor Miklós – Koltay András [szerk.] Bonus Index, Ünnepi kötet Varga Zoltán 70. születésnapja alkalmából, Pázmány Press, Budapest, 2018, 289.

ezért azt nyomatékos enyhítő körülményként kell értékelnie a bíróságnak. Ezzel összefüggésben pedig nyomban szembetűnik, hogy a Be. kizárólag a bírósági eljárás körében határoz meg speciális rendelkezéseket.⁶ Fontos kiemelni azt is, hogy ezekben az ügyekben a büntetőeljárás gyorsítását szolgáló jogintézmények – például: büntetővégzés meghozatala, bíróság elé állítás, egyezség – alkalmazására jellemzően a jövőben sem kerül sor, hiszen ezen jogintézmények törvényi feltételei ilyen típusú büntetőügyek körében nem állnak fenn. Ebből következik, hogy a fentebb említett előkészítő ülés lehet az a jogintézmény, amely az eljárás bírósági szakaszában leginkább elősegítheti az eljárás gyorsítását, és hatékony lefolytatását. Itt a terhelti együttműködésre építő rendszerrel kapcsolatban az a kétely merül fel, hogy egy több vádlottas, akár bünszervezetben elkövetett, kiemelt tárgyi súlyú, gazdálkodással összefüggő bűncselekmény esetében a központi szerepet játszó vádlottak részéről a beismerés esélye rendkívül csekély. Jelen esetben érdemes az előkészítő ülésre úgy tekinteni, hogy keretet szab a bíróság bizonyítási eljárásának, ez által a bíróság képes lehet a felek által megállapított fontos kérdésekre összpontosítani, hiszen a törvény itt biztosít lehetőséget a bizonyítási indítványok korlátlan előterjesztésére, arra később az elsőfokú bírósági eljárás tárgyalási szakaszában már csak szigorúan korlátozott körben kerülhet sor.

---

⁶ MOLNÁR (2018.) i. m. 290.

II. ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

1. A gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmény fogalma

A jogalkalmazás (jogszabályértelmezés) szempontjából alapvető követelmény bizonyos „szakmai” tartalommal is bíró – a Be.-ben ismétlődően használt – kifejezések „Értelmező rendelkezések” alá vont magyarázata.⁷ Ez jelen esetben azért is fontos, mert a Be. 10. § 3. pontjában meghatározásra került a gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmény fogalma.

A Be. 10. § 3. pontja szerint „a gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmény:

- a) *
- b) *
- c) a Btk. 374. § (6) bekezdés a) pontja szerinti gazdasági csalás,
- d) a Btk. 376. § (6) bekezdés a) pontja szerinti hűtlen kezelés,
- e) a Btk. 377. § (2) bekezdése szerinti hanyag kezelés,
- f) a Btk. 396. § (5) bekezdése szerinti költségvetési csalás és az ezzel összefüggésben elkövetett költségvetési csaláshoz kapcsolódó felügyeleti vagy ellenőrzési kötelezettség elmulasztása
- g) a Btk. 403. § (3) bekezdése szerinti számvitel rendjének megsértése,
- h) a Btk. 404. § (3) bekezdése szerinti csődbűncselekmény,
- i) a bennfentes kereskedelem,
- j) a bennfentes információ jogosulatlan közzététele,
- k) a tiltott piacbefolyásolás,
- l) a piramisjáték szervezése.”

A jogalkotó egy egzakt meghatározást épített fel a gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmények vonatkozásában. Jelen esetben c)-h) pontig minősített eseteket határoz meg a törvény, sőt, az i)-l) pontok esetében pedig az alap és minősített esetek is gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekménynek minősülnek. Kérdéses, hogy más vagyon elleni bűncselekmény minősített esetét miért nem tette a jogalkotó a definíció részévé, itt gondolni lehet például információs rendszer felhasználásával

---

⁷ Dr. MISKOLCZI Barna – dr. VIDA József – dr. KARNER Zsanett: A büntetőeljárás – A büntetőeljárás jogszabályok változásai, Wolters Kluwer Hungary Kft., Budapest, 2018. 73.

elkövetett csalásra, orgazdaságra, vagy épp a pénzmosásra, amely más által elkövetett bűncselekményhez fűződő sui generis bűncselekmény, mely jellemzően gazdasági, vagyon elleni bűncselekményekhez köthető. Kérdés továbbá az is, hogy az a) és b) pontok esetében miért volt szükség további feltételek meghatározására, azonban sem ennek, sem pedig az előző kérdésnek ésszerű és logikus indokát nem leltem fel, azt a miniszteri indoklás sem tartalmazza, így feltételezhetjük, hogy „*a kiemelt figyelmet igénylő bűncselekmények körének meghatározása olyan jogalkotói döntés, amely nem kizárólag szakmai szempontokon nyugszik.*”⁸ A bírónak pedig azt kell gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekményként elbírálnia, amit a törvény ekként határoz meg.⁹

2. Az elsőfokú bíróság hatásköre

A gazdálkodással összefüggő bűncselekmények esetében a Be. elsőfokú bíróságként a törvényszéket állapította meg.¹⁰ Ennek indokát abban látták, hogy az e kategóriába tartozó bűncselekmények tárgyi súlya, az ügy jogi megítélése, bonyolultsága, specialitása miatt komoly szakmai tudást igénylő bűncselekményeknek minősülnek. A korábbi Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: korábbi Be.) bíróság hatáskörére vonatkozó szabályait megvizsgálva megállapítható, hogy a gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmények külön-külön ugyan, de a törvényszék hatáskörébe tartoztak, tehát ebből a szempontból változás nem történt a korábbi Be.-hez képest.

3. A bíróság összetétele

A bíróság összetétele vonatkozásában a 2017. évi XC. törvény szakított a korábbi büntetőeljárásról szóló törvény szabályrendszerével. Egyrészt az ülnöki rendszert komoly korlátozásnak vetette alá, csak szűkkörben és megfelelő szakképzettséggel lehetnek jelen – fiatalkorúak elleni büntetőeljárás és katonai büntetőeljárás –, másrészt pedig főszabályként egyesbíró jár el. A gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmények vonatkozásában azonban egy eddigieken nem alkalmazott, új rendszert vezetett be a jogalkotó. Az új eljárásjogi törvény nem állt meg az ülnöki intézmény erőteljes

---

⁸ MOLNÁR (2018.) i. m. 295.

⁹ MOLNÁR (2018.) i. m. 295.

¹⁰ Be.20. § 19. pont.

korlátozásánál, s abból az elvből kiindulva, hogy a laikus bíraskodás helyett a jövő sokkal inkább a szakbíraskodásé, bevezette a kiemelt gazdasági büntetőügyek elsőfokú elbírálása során vegyes ügyszakú bírákból álló tanácsok kötelező részvételét.¹¹ A szabály lényege, hogy az elsőfokú bíróság a gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmény miatt három hivatásos bíróból álló tanácsban jár el, a tanács egy tagja a törvényszék gazdasági ügyszakának, ennek hiányában a törvényszék polgári ügyszakának bírója.¹² Másod- és harmadfokú bíróság pedig öt hivatásos bíróból álló tanács elé utalhatja az ügyet, ha ez az ügy bonyolultságára, az eljárás ügyiratainak terjedelmére, a büntetőeljárásban részt vevő személyek számára tekintettel, vagy egyéb okból szükségesnek tartja.¹³ Megjegyzendő, hogy a másod- és harmadfokú bíróság esetében a törvény a szakbíraskodás követelményét nem írja elő, így másodfokon és harmadfokon kizárólag büntetőbírákból álló tanács működik.

A szakbíraskodással szemben a jelenlegi gyakorlat alapján több aggály is megfogalmazható. Elsőként ki kell emelni, hogy ez a specializáció a gazdasági ügyekben nem oly mértékben sajátos, amit egy ilyen ügyek büntetőjogi vonatkozásaival foglalkozó bíró ne tudna megszerezni, elsajátítani, használni, hiszen néhány hasonló ügy tárgyalását követően beépül a büntetőbíróba az a rutin, tudás, tapasztalat és technika, mely segítségére lesz egy kiemelt gazdasági ügy bizonyításának lefolytatásában. Ebben az esetben azonban kérdéses a másik két bíró szerepe, tekintettel arra, hogy az ilyen típusú ügyek feltárásában, feldolgozásában komoly segítséget tud nyújtani egy bírósági titkár vagy bírósági fogalmazó, aki a bíró irányítása alatt ugyanúgy beletanul az ügybe és segíti az adminisztratív, kutató munkákban, végzéstervezetek, ítélettervezet(ek) megírásában is.

Fontos kérdés, hogy hogyan történik meg a különböző referádák összehangolása. Jelen esetben három bíróról van szó, így három külön referádáról kell beszélni, amelyek folytatása, tárgyalása nem lehet mellékes amellet, hogy ezzel párhuzamosan a bírók a gazdálkodással összefüggő kiemelt büntetőügyek lefolytatásában is részt vesznek. Az ilyen ügyek előkészítő üléseinek vagy tárgyalásainak kitűzése szintén komoly logisztikát igényel mindhárom bíró részéről, hiszen egy gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekményt a tanács elnöke jellemzően nem egy, hanem számos napra,

---

¹¹ TÓTH Mihály: A büntetőeljárás kodifikálásának tanulságai, néhány, elsősorban a bíróságot érintő kérdésben, Magyar Jog, 2018/9. 470.

¹² Be. 13. § (3) bekezdés

¹³ Be. 13. § (5) bekezdés

több héten keresztül húzódóan „tömbösítve” tűzi ki, így ezeken a napokon a másik két bíró nem tudja maradéktalanul elvégezni még a kurrenciális feladatait sem. Ehhez kapcsolódik az is, hogy egy kiemelt gazdasági ügyet tárgyaló bíró, más kiemelt gazdasági ügyet tárgyaló bíró mellé ül be, mint tanácstag, ezért ez is többlet tevékenységet és felelősséget ró a bírákra. Ebből következően a bírósági szervezet vezetésének kiemelkedően fontos igazgatási feladata, hogy a tanácsba beosztott bírák esetében teljes mértékben elismerje azoknak az ügyeknek a munkaidő szükségletét, amelyek esetében nem lát el tanács elnöki feladatokat. Csak ilyen módon várható el ugyanis az, hogy mind a három bíró, mindegyik ügyben aktívan dolgozzon, ítélkezzen, teljes értékű munkát végezzen. Ez a gyakorlatban azt jelentené, hogy ne csak annál a bíránál jelenjen meg a referádájában súlyszámként a „mega” ügy, akire azt kiszignálták, hanem azoknál is, akiket a hármas tanács tagjaiként beosztottak. Így a későbbiekben elkerülendő lenne a tanácsokat alkotó bírók egyenlőtlen leterheltsége, egyben reális képet adna a rendszer a tanács tagjainak tényleges munkaterhéről.

A tanács összetétele két büntető bíróból és egy gazdasági ügyszakos – ennek hiányában polgári ügyszakos – bíróból áll. A gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmények esetében a háttérjogszabályokat figyelembe véve – az érintett ügycsoportban elsősorban a költségvetést károsító bűncselekmények esetében – igen gyakori, hogy nem is igazán gazdasági – főként nem polgári jogi – mint inkább adójogi, közigazgatás jogi, vámjogi, számviteli vagy a tőkepiac működését érintő speciális ismeretekre van szükség.¹⁴ Éppen ezért hasznosabb lehetett volna, ha úgy rendelkezik a törvény, hogy a gazdasági, polgári ügyszak mellé a közigazgatási ügyszak kijelölt bírója legyen a tanács harmadik tagja, tekintettel arra, hogy egy közigazgatási ügyszakos bíró több tapasztalattal rendelkezik például az adójog területén.

További kérdéseket vet fel a két jogág közötti eltérés. A büntetőjog alapvetően különbözik a gazdasági vagy polgári jogtól, ennek ellenére fontos, hogy a gazdasági bíró bevonásra kerüljön a büntetőeljárás rendszerébe, azzal megismerkedhessen, felzárkózzon a másik két büntetőbíró mellé, hiszen a két ügyszak gondolkodása és jogi háttere között komoly eltérések vannak, annak ellenére, hogy az új Be. szemlélete több szempontból is közelít a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény koncepciója felé. Megfordítva a helyzetet, a gazdasági bíró részéről is szükséges az érdeklődés, a nyitottság a kiemelt gazdasági ügyek lefolytatása iránt, tekintettel arra,

---

¹⁴ TÓTH (2018) i. m. 470.

hogy mint harmadik tanács tag ugyanolyan jogosultságokkal rendelkezik, mint a büntetőbírók, ezért annak ellenére, hogy másik ügyszakból jött, nem mellőzhető, hogy részt vegyen az ügy lebonyolításában. Természetesen ehhez az is kell(ene), hogy a referációjában elismerjék maximálisan a kiemelt gazdasági büntetőügyekben végzett munkáját.

Végezetül a háromtagú tanács feladatmegosztásáról kell néhány szót szólni. Erről sem a törvény, sem más háttérszabály nem rendelkezik, azonban se a formai, se pedig a technikai kérdések nem elhanyagolhatók. Ki kell emelni, hogy a hármas tanács működése semmiképp sem hasonlítható a másodfokon eljáró hármas tanács munkamegosztásához. Éppen ezért tanácsonként akár eltérő is lehet a feladatmegosztás. Egy, általában nagy terjedelmű és bonyolult jogi megítélésű, gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmény miatt indított büntetőügyben nélkülözhetetlen, hogy a három bíró belső feladatmegosztását valaki kézben tartsa.¹⁵ Ez a személy általában a tanács elnöke, azonban a bizonyítási eljárás során valamennyi bíró egyenlő jogokkal rendelkezik, azaz bárki kérdezhet, lefolytathat kihallgatást, meghallgatást. A hármas tanács lényege abban állna, hogy valamennyien vállalnak feladatot, valamennyien részt vennének a bizonyításban, máskülönben a szabályozás lényegét veszti. Ezért lenne szükséges, hogy minden tanács tag megkapja a vádiratot, a nyomozati iratot, feltegyék egymásnak a kérdéseiket és egyeztessék álláspontjaikat.

A gazdálkodással összefüggő kiemelt büntetőügyekben, azzal, hogy a törvény a hármas tanács kialakítását tette kötelezővé komoly ügyterhet rótt a törvényszékekre, kiemelten a Fővárosi Törvényszékekre, ahol a kiemelt gazdasági ügyek több mint fele koncentráliódik országosan. A törvény nemcsak a tanács tagjaitól, hanem a törvényszékektől is mindenképp nyitottságot vár, annak érdekében, hogy biztosítsák a kiemelt gazdasági bűncselekmények minél szakszerűbb és célszerűbb lefolytatását, azonban ezt a törvényszékek és a bírák részéről komoly logisztika és összehangolás előzi meg.

4. Milyen a kiemelt gazdasági ügyeket tárgyaló bíró?

A jelen szabályozás alapján a gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmények tárgyalásához az OBH elnöke általi kijelölésre nincs szükség, és a büntetőeljárás

---

¹⁵ MOLNÁR (2018) i. m. 300.

törvény sem támaszt további szakmai képzettséget a büntető bíróval szemben. Azonban a törvény pont e bűncselekmények jogi megítélésének bonyolultsága, specialitása miatt törvényszéki hatáskörbe utalja a kiemelt gazdasági ügyeket úgy, hogy – a fentiek alapján – nem támaszt további követelményt a bírakkal szemben. Ezért is lehet érdekes, hogy ki tárgyalja az ilyen speciális szaktudást, illetve felkészülést igénylő ügyeket.¹⁶ A kiemelt gazdasági ügyeket tárgyaló bíró rendszerint több év tapasztalattal rendelkezik, számtalan olyan ügyön van túl, amiken keresztül belemélyedt más jogterületek szabályozásába, megismerkedett az ottani fogalmi elemekkel és a jogszabályok lényegével úgy, hogy közben mindvégig büntetőjogi szemlélettel tanulmányozta azokat. Az ilyen típusú ügyeket tárgyaló bírók nem feltétlenül szeretik meg a nagy gazdasági ügyeket, de nem helyből elutasítással, hanem inkább érdeklődéssel fogadják azokat.¹⁷ Nyitottan állnak minden gondolathoz, elképzeléshez, amik az ilyen típusú ügyek esetében előfordulhatnak. Meg akarják érteni azt, ami az ügyben történt, és olyan megalapozott döntést akarnak hozni, amely a szakmai és emberi meggyőződésükkel is maradéktalanul összeegyeztethető.¹⁸

Ugyanakkor álláspontom szerint nem alkalmas az ilyen ügyek feldolgozására az olyan személyiségű bíró, aki az „igazság megszállottjaként” kvázi nyomozni kíván az ügy bírósági szakaszában nem tudva elfogadni a Be. 6. §-a szerinti vádhoz kötöttség elvét. Ezekben az ügyekben – már csak a mennyiségi jellemzőik miatt is, nem beszélve a bonyolultságukról – nem szabad elveszni a részletekben, képesnek kell lenni az egész ügy átlátására, a lényeglátásra, tehát egyfajta „stratégiai gondolkodásra” is szükség van.

---

¹⁶ MOLNÁR (2018) i. m. 303.

¹⁷ MOLNÁR (2018) i. m. 305.

¹⁸ MOLNÁR (2018) i. m. 305.

III. HA BEÉRKEZIK AZ ÜGY... A TÁRGYALÁS ELŐKÉSZÍTÉSE

Az ügyészség a vádiratnak a bírósághoz való benyújtásával emel vádat, mely ellen nincs helye jogorvoslatnak.¹⁹ A vádirat benyújtásakor a büntetőeljárás egy olyan új, immáron kontradiktórius szakaszba érkezik, amelyben az eljárási garanciák és jogosítványok teljessége működésbe lép.²⁰ Ebből fakadóan a büntetőeljárásban részt vevő személyek egy részének a státusza megváltozik: egyrészt a nyomozás során az ügy érdemében rendelkezésre jogosult hatóság, a vádemeléssel ügyfélévé válik, és innentől bármiféle eljárási aktusa (ideértve magát a vádemelést is) a bírósággal való közlésével válik joghatás kiváltására alkalmassá.²¹ Másrészt a terhelt eljárásjogi pozíciója is megváltozik, gyanúsítottból vádlott lesz.

Az ügyirat a bíróságra érkezését követően a megfelelő ügyelosztási rend szerint kiszignálásra kerül egy tanácshoz, amely belső postával néhány nappal később megérkezik a bíróhoz.

1. Intézkedések a vádirat alapján

A Be. Tizenharmadik rész – A tárgyalás előkészítése – LXXV. Fejezete foglalkozik a vádirat beérkezését követő, de az előkészítő ülést megelőző intézkedésekkel.

1.1. Az ügyiratok megvizsgálása

A bíróság kötelessége az ügy iratainak haladéktalan tanulmányozása, hiszen számos kérdésben azonnal döntenie kell, függetlenül attól, hogy a tárgyalás megtartására mikor kerül sor.²² A Be. a határidőket a korábbi büntetőeljárási törvényhez képest nem napokban, hanem hónapokban határozza meg. Ennek alapján az ügyiratok megvizsgálására a bíróságnak egy hónap áll rendelkezésére.²³ A határidő sem az ügytípusra, sem a büntetőügy nehézségére nincs tekintettel. Ebből következik, hogy a gazdálkodással összefüggő kiemelt büntetőügy ügyiratainak megvizsgálására szintén

---

¹⁹ Be. 421. § (1) és (2) bekezdés

²⁰ 33/2013. (XI.22.) AB határozat

²¹ Kúria Bfv.III.1.020/2014/12.

²² POLT Péter: Kommentár a büntetőeljárási törvényhez 2. kötet, Wolters Kluwer Hungary Kft., Budapest, 2018., 1018.

²³ Be. 484. § (1) bekezdés

egy hónap áll rendelkezésére a bíróságnak. Bár a tárgyalás előkészítésének eljárási szakasza nem közvetlenül a tárgyalás kitűzését és előkészítését szolgálja,²⁴ azonban mégis kérdéses, hogy az ilyen típusú büntetőügyeknél az egy hónapos határidő miként tartható. Ezekben az esetekben, nem két-három, nem is tíz vagy húsz kötet nyomozati iratról és több tíz oldalas vádiratról beszélünk, hanem több tízezer, akár több százezer oldalas nyomozati anyagról, és több száz oldalas, egyes esetekben pedig ezer oldal feletti vádiratról van szó. Ha ebből csak a vádiratot vesszük alapul, akkor egy Háború és béke méretű olvasmányt kell áttanulmányoznia a bíróságnak, ami akár hónapokat is igénybe vehet. Figyelembe kell venni azt is, hogy a bíróság főszabály szerint egy héten kétszer tárgyal, a tárgyalásokra fel kell készülnie, emellett pedig megjelennek a mindennapi kurrenciális teendők is, hiszen a „mega” vagy „nagy munkaerő igényű” ügyet tárgyaló bíró azzal párhuzamosan viszi tovább a korábbi ügyeit is, így egy „mega” ügy mellett 5-10 további ügyet is tárgyalhat. Mindezek alapján érzékelhető, hogy a kiemelt gazdasági büntetőügyek esetében az egy hónapos határidő nem tartható, abba csak a legfontosabb intézkedések férnek bele, és a bíróság az ügy előkészítésével és előre haladtával ismeri meg, látja át az ügyet. Fontos azt is kiemelni, hogy az ügy tárgyalás előkészítésének szakaszában a nyomozó hatóság, az ügyészség, a védelem, sőt még a vádlott(ak) is sokkal tájékozottabbak, mint a bíróság, hiszen ők azok, akik a nyomozás során mindvégig jelen voltak, az eljárási cselekményeken részt vehettek.

Ugyan a kiemelt gazdasági büntetőügyekben három hivatásos bíróból álló tanács jár el, és vitathatatlanul szükséges a tanács tagjai közötti munkamegosztás, azonban az ügyiratot a tanács elnöke kapja meg először, és csak ezt követően kerül átadásra a tanács többi tagjának a vádirat és a nyomozati irat, ezért a munkamegosztás az ügyirat megvizsgálásakor nem tud megvalósulni. Jelen helyzetben pozitív, ha a tanácsban szerepet kap egy bírósági titkár, vagy bírósági fogalmazó, aki koncentráltan – a bíró irányítása alatt – tud segíteni az ügyiratok áttanulmányozásában.

A Be. 484. § (1) bekezdése nem kimerítő jelleggel, de megfogalmazza, hogy mit kell megvizsgálnia a bíróságnak az ügyiratok beérkezése során, ide tartozik:

- a) az ügy áttétele,
- b) az ügyek egyesítése vagy elkülönítése
- c) az eljárás felfüggesztése
- d) az eljárás megszüntetése

---

²⁴ POLT (2018) 2. kötet, i. m. 1018.

- e) a vádirat hiányosságainak pótlása iránt az ügyészség megkeresése
- f) kényszerintézkedésről való intézkedés
- g) a vádtól eltérő minősítés megállapítása
- h) a tanács elé utalás, illetve
- i) büntetővégzés meghozatalára irányuló eljárás lefolytatása.²⁵

A Be. 484. § (2) bekezdése rögzíti, hogy nincs elzárva a bíróság attól, hogy a fenti esetekben a tárgyalás előkészítését követően hozzon határozatot a Be. 494. §-ban foglalt eltérésekkel. A felsorolásból a dolgozat témájának szempontjából az egyesítéssel, elkülönítéssel és a vádirat hiányosságainak pótlásával érdemes foglalkozni.

1.1.1. Egyesítés és elkülönítés

A gazdálkodással összefüggő kiemelt büntetőügyek általában rendkívül komplexek. A komplexitásból adódik, hogy a büntetőügy több szálon fut, ezért gyakran felmerül az egyesítés vagy elkülönítés kérdése. Az egyesítés, illetve elkülönítés elrendelését az alanyi és tárgyi összefüggés, illetve annak hiánya alapozhatja meg, azonban a döntésnél különösen tekintettel kell lenni a pergazdaságosság követelményére, és az ügy ésszerű határidőn belül történő befejezésére.²⁶ Ezeknél az ügytípusoknál komoly nehézséget okoz, ha nagyszámú terhelt esetén még több terhelt büntetőügyének egyesítése merül fel, hiszen az egyesítés bizonyítási nehézségeket von maga után. Egyrészt az egyesítés nem feltétlenül az előkészítő ülés kitűzését megelőzően, az iratok áttanulmányozása során derül ki főként, ha az egyesítendő ügyben még nyomozást folytatnak. Ilyenkor az alapügyben folyik a bírósági eljárás, később, általában az előkészítő ülés befejezését követően, a tárgyalási szakban merül fel, hogy egy másik bíróság előtt folyamatban lévő ügy egyesítésére van lehetőség. Másrészről figyelemmel kell lenni, hogy az egyesített ügyekben a perbeli pozíciók nem keveredhetnek, azaz az egyik ügyben vádlottként szereplő személy az egyesítést követően a másik ügyben sem lehet tanú, így megváltoznak a perbeli jogai és kötelezettségei is.²⁷ A túl sok terhelt ügyének egyesítésével a már meglévő „mega” ügyek pedig csak még nagyobbakká válhatnak, mely a Be. Preambulumában hangsúlyozott időszerűség ellen szólnak. Az egyesítés

---

²⁵ Be. 484. § (1) bekezdés

²⁶ BELEGI (2019) i. m. Jogkódex

²⁷ POLT (2018) 2. kötet, i. m. 1023.

eljárási szabály általában csak lehetőség az ügyek célszerűségi alapon történő együttes elbírálásához,²⁸ ezért mindenképp komoly bírói mérlegelést igénylő intézkedés.

Az elkülönítés törvényi feltétele, indoka – mint az egyesítésnél is – a célszerűség.²⁹ Főszabályként az elkülönítés lehetősége az adott terhelt ügyére és nem pedig a terhelt ügyének egyes cselekményeire nézve áll fenn, azonban általában az elkülönítés eljárásjogi szempontból indokolt.³⁰ A kiemelt gazdasági ügyekben az elkülönítés ellen szól, hogy több vádlott esetén fennáll az eltérő tényállás megállapításnak veszélye is. Az elkülönítés kérdése különleges szerepet kap az előkészítő ülés során, mely az előkészítő ülésről szóló fejezetben kerül kifejtésre.

1.1.2. A vádirat hiányosságainak pótlása

A vádirat hiányosságainak pótlását megelőzően elengedhetetlen, hogy a Be. LXVIII. Fejezetében a Be. 422. §-ában szabályozott vádirat tartalmáról ne essen néhány szó, tekintettel arra, hogy e körben a Be. 422. §-át, a Be. 484. § (1) bekezdés e) pontjával, a Be. 488. § (1) bekezdés b) pontjával, a Be. 493. §-ával és a Be. 492. § (2) bekezdés d) pontjával összefüggésben szükséges vizsgálni.

Az Alaptörvény XXVIII. cikkében megfogalmazott alkotmányos garanciarendszer tényleges érvényesülését erősíti, ha a bíróság érdemi eljárására csak olyan vád alapján kerülhet sor, amely világosan rögzíti, hogy az arra jogosult vádló kivel szemben, milyen bűncselekmény miatt kívánja a büntetőper megindítását.³¹ Az új szabályozás egyértelműen, az egyéb kellékektől világosan elhatárolható módon írja le, hogy a vádiratnak milyen minimális elvárásoknak kell megfelelnie ahhoz, hogy az érdemi elbírálás alapját képezze.³² A korábbi Be.-ben meghatározott törvényes vád definíciója megkülönböztette az alaki és a tárgyi legitimációt, mely a jelen hatályos Be.-ben is megjelenik, de azokat nem az alapvető rendelkezések között definiálja, hanem a vádirat tartama körében fejt ki.

Az alaki legitimáció körében ki kell emelni, hogy a bíróság a Be. 493. § (2) bekezdés c) pontja nem ügydöntő végzésével megszünteti az eljárást, ha a vádat nem az arra

---

²⁸ POLT (2018) 2. kötet, i. m. 1022.

²⁹ POLT (2018) 2. kötet, i. m. 1023.

³⁰ POLT (2018) 2. kötet, i. m. 1023.

³¹ POLT Péter: Kommentár a büntetőeljárás törvényéhez 1. kötet, Wolters Kluwer Hungary Kft., Budapest, 2018., 834.

³² POLT (2018) 1. kötet, i. m. 835.

jogosult emelte. Ennek hiányában lefolytatott bírósági eljárás abszolút eljárási szabálysértés, így nemcsak megszüntetési hanem, hatályon kívül helyezési, és felülvizsgálati ok is.

A vádirat tartalmának szabályozása a miniszteri indokolás alapján az új büntetőeljárás törvénybe kétlépcsős rendszert vezet be.³³ A vádirat törvényes elemei között kötelező elemként sorolja fel a vádirat fogalmi elemeit, amelyek a korábbi büntetőeljárás törvény törvényes vád fogalmának részét képező tartalmi legitimáció elemeinek feleltethetők meg, így erre építve, mintegy második lépcsőként szabályozza a vádirat információs funkciót ellátó további elemeit.³⁴

A vádirat törvényes elemeit a Be. 422. § (1) bekezdése négy pontban határozza meg:

- a) a vádlott azonosítására alkalmas megjelölése,
- b) a vád tárgyává tett cselekmény pontos leírása,
- c) a vád tárgyává tett cselekménynek a Btk. szerinti minősítése,
- d) az ügyészségnek a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására, a vagy kórus elmeállapota miatt nem büntethető terhelt felmentésére vonatkozó indítványa.

A vádlott személyének azonosításra alkalmas módon történő megjelölése vonatkozásában ismeretlen vagy nem azonosítható személlyel szemben emelt vád nem felel meg a törvényi követelménynek, azonban beazonosítható megnevezése esetén egyes személyes adatok hiánya nem képezi e törvényes elem hiányát.³⁵

A vád tárgyává tett cselekmény – több cselekmény miatti vádemelés esetén egymástól elkülönítetten – leírása alapján megállapíthatónak kell lennie, hogy a cselekmény valamely Btk. tényállásába ütközik, azaz hiánytalanul tartalmazza az adott törvényi tényállás elemeit. Ez nem jelenti azt, hogy jogi szakszavakkal kell körülírni a terhelt vagy terheltek cselekményét, cselekményeit, hanem konkrét tényeket kell tartalmaznia: az elkövetési magatartást, a cselekmény helyét, idejét, módját, az elkövetés eszközét, és a minősítés szempontjából egyéb releváns körülményeket. Éppen ezért elégséges, ha a történet tényleg leírása oly mértékben konkrét, hogy azokból büntető törvénybe ütköző cselekményre lehet következtetni. Amennyiben több bűncselekmény képezi a vád tárgyát, úgy a tényállás tagolásakor a bűncselekmények

---

³³ T/13972. számú törvényjavaslat indokolással – a büntetőeljárásról, A 422. §-hoz

³⁴ T/13972. számú törvényjavaslat indokolással – a büntetőeljárásról, A 422. §-hoz

³⁵ POLT (2018) 1. kötet, i. m. 836.

időbeli sorrendjére, összefüggéseire, valamint a bűncselekmények tárgyi súlyára kell tekintettel lenni.³⁶

A vád tárgyává tett cselekmény jogi minősítése vonatkozásában a Legfőbb Ügyészség Bf.3151/2012. szám alatti körlevele szerint az ügyészség nem a 61. BK vélemény szerinti megjelölést alkalmazza. Ennek alapján a büntetőtörvény szerinti jogszabályhely felhívásával és a legfőbb ügyész utasítása szerinti megnevezésre kerül sor. E körben fontos kiemelni, hogy ennek hiánya esetén a bíróság befogadhatja a vádiratot, azaz a bíróság tárgyalhat.

A Be. 422. § (1) bekezdés d) pontja esetében pedig az ügyészségnek a lehető legpontosabban kell megtennie az indítványait, annak csak teljes elmaradása esetén lehet alkalmazni a később kifejtett jogkövetkezményeket. E pontnak a részleges hiányát, vagy pontatlanságát a későbbiek során az ügyészség korigálhatja, de törekednie kell a pontosságra.

A Be. 422. § (2) bekezdésébe foglalt információs elemek közül egy pont kiemelése szükséges, ez pedig az a) pont szerinti tartalmi elem, tekintettel arra, hogy a vád tárgyává tett cselekményekkel, illetve részcselekményekkel összefüggő, rendelkezésre álló bizonyítási eszközök meg nem jelölése az eljárás megszüntetését eredményezheti, azonban csak a meglévő bizonyítási eszközökre vonatkozhat a bizonyítékok megjelölése.

A fenti törvényes és információs elemek közül a gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmények körében a védelem legtöbbször a Be. 422. § (1) bekezdés b) pontjának, azaz a vád tárgyává tett cselekmény pontos leírásának, és ezzel összefüggésben a Be. 422. § (2) bekezdés a) pontjának, azaz a vád tárgyává tett cselekményekkel, illetve részcselekményekkel összefüggő, rendelkezésre álló bizonyítási eszközök megjelölésének hiányára hivatkoznak. A védelem indítványa elsődlegesen e kellékek hiányai miatti eljárás megszüntetése, míg másodlagosan az eljárás felfüggesztésére irányul.

Ahhoz, hogy ebben az esetben teljes képet kapjunk a Be. 488. § (1) bekezdés b) pontja szerinti felfüggesztési okot a Be. 493. § szerinti vádirat hiányosságainak pótlását, a megszüntetés Be. 492. § (2) bekezdés d) és e) pontjait együttesen kell értékelni.

---

³⁶ BELEGI (2019) i. m. Jogkódex

A bíróság felfüggesztheti az eljárást, ha a vádirat hiányosságainak pótlása vagy eljárási cselekmény elvégzése iránt intézkedett.³⁷ Ehhez kapcsolódik a Be. 493. §-a, mely a vádirat hiányosságainak pótlását két csoportra bontja. Az egyik a vádirat törvényes elemeire fektet hangsúlyt – 422. § (1) bekezdés –, míg a másik pedig a Be. 422. § (2) bekezdés a) pontjára vonatkozik. A vádirat hiányosságainak pótlásáról a bíróság vagy indítványra, vagy hivatalból dönt. Erről a bíróság végzést hoz, a végzésben pedig megjelöli a hiányosságokat, melyeket az ügyészség a végzés kézhezvételétől számított két hónapon belül pótolhatja. Ennek érdekében a bíróság felfüggesztheti az eljárást, ahogy – mint azt a törvény is feltételes módban fejt ki – ez nem kötelező, azaz a vádirat hiányosságainak pótlása az eljárás felfüggesztése nélkül is megtörténhet.

A hiányosságok pótlásának elmaradásához (elmulasztásához) a törvény jogkövetkezményt fűz. Ha az ügyészség a vádirat hiányosságait a két hónapos határidőn belül nem, vagy hiányosan pótolja, úgy a Be. 492. § (2) bekezdés d) pontja szerint nem ügydöntő végzéssel a bíróság megszünteti az eljárást. Ebben az esetben csak akkor vezethet a törvényes elemek hiánya az eljárás nem ügydöntő határozattal történő megszüntetéséhez, ha emiatt a vád érdemi elbírálásra alkalmatlan.³⁸ A Be. 422. § (2) bekezdés a) pontja esetében – ugyanezen okok miatt – szintén az eljárás megszüntetésére kerül sor, azonban annak hivatkozási alapja a Be. 492. § (2) bekezdés e) pontja. Mindez szorosan összefügg a Be. 164. §-ában meghatározott bizonyítási szabállyal, mely szerint a bíróság a tényállás tisztázása során bizonyítékot indítvány alapján szerez be.³⁹ Hivatalból a bíróság nem köteles pótolni a bizonyítási eszközök beszerzését, így ezen megszüntetési oknál már nem feltétel az, hogy a vád ennek hiányában érdemi elbírálásra alkalmatlan legyen.⁴⁰ Ha a vád hiányosságai miatt hozott végleges megszüntető határozat ellenére az ügyész ragaszkodik az eredeti vádhoz, akkor ezen igényét csak felülvizsgálat útján tudja érvényesíteni, egyébként pedig elévülési időn belül ismételten vádat nyújthat be.⁴¹ Az eljárást felfüggesztő végzése ellen, illetőleg az ügyészség vádirat hiányosságainak pótlása iránt tett intézkedés vagy ennek megtagadása esetén nincs helye fellebbezésnek.⁴²

---

³⁷ Be. 488. § (1) bekezdés b) pont

³⁸ POLT (2018) 2. kötet, i. m. 1050.

³⁹ POLT (2018) 2. kötet, i. m. 1051.

⁴⁰ POLT (2018) 2. kötet, i. m. 1051.

⁴¹ 1/2007. BK vélemény, BH 2007.5.

⁴² Be. 513. § (1) bekezdés a) és c) pont

A gazdálkodással összefüggő kiemelt gazdasági büntetőügyek esetében fontos látni, hogy több tíz vádlott és egy akár több mint ezer oldalas vádirat esetén, nem lesz olyan mértékben pontosan megfogalmazva valamennyi terhelt elkövetési magatartásának minden mozzanata. Éppen ezért a bíróságnak a vádirat tanulmányozása során a legfontosabb kérdéseire kell koncentrálnia, azaz ténylegesen, lényegre törően megtalálhatóak-e a korábban részletesen kifejtett törvényes elemek és – az informális elemek közül – a bizonyítási eszközök a lehető legkörültekintőbben, a szükséges pontossággal megjelölésre kerültek-e.

A fentiekén kívül a bíróságnak a Be. 498. § lehetőséget biztosít arra, hogy legfeljebb két hónapos határidő tűzésével megkeresse az ügyészséget annak érdekében, hogy a bizonyítási indítványban megjelölt bizonyítási eszközök a tárgyaláson rendelkezésre álljanak. A megkeresés azonban nem irányulhat olyan eljárási cselekmény elvégzésére, ami tárgyalás keretében is elintézhető, tehát a bíróság azon bizonyítással kapcsolatos feladatokat háríthatja az ügyészségre, amelyekhez az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság rendelkezik csak megfelelő eszközökkel.⁴³

1.2. A vádirat közlése

A kiemelt gazdasági büntetőügyek esetében a vádirat közlése egy rendkívül hosszadalmas folyamat. A Be. szerint a bíróság legkésőbb az ügyiratok bírósághoz érkezésétől számított egy hónap leteltekor kézbesíti a vádiratot a vádlottnak és a védőnek. A bíróság felhívja a vádlottat és a védőt arra, hogy a bizonyítás lefolytatására vagy a bizonyíték kirekesztésére irányuló indítványát legkésőbb az előkészítő ülésen tegye meg.⁴⁴ Abban az esetben, ha több vádlott van, azonban a vádirat néhány tíz oldalas, azt a felhívással együtt postai úton, illetőleg elektronikus úton legegyszerűbb megküldeni a vádlottak és a védők részére. Azonban a gazdálkodással összefüggő kiemelt gazdasági büntetőügyek esetén általánosságban több száz, akár ezer oldal feletti vádirattal számolhat a bíróság, melyeket – jó esetben – adriákba rendezve küldi meg az ügyészség a bíróság részére. A pergazdaságosság követelményéhez tartozik, hogy a bíróság ne rójon hatalmas költségeket saját magára, melyből pedig egyenesen következik, hogy a kézbesítés további lehetőségeit is szükséges alkalmazni. E körben a

---

⁴³ POLT (2018) 2. kötet, i. m. 1062., 97/2012. BK vélemény

⁴⁴ Be. 497. §

Be. 130. § (1) bekezdés b) és c) pontját fontos kiemelni.⁴⁵ Az előbbi eset elsődlegesen a védőkre vonatkozik – de a terhelt sincs elzárva az elektronikus kézbesítés lehetőségétől –, míg az utóbbi leginkább a terheltekre vonatkozik, bizonyos esetekben pedig a védőkre is.

Az elektronikus kapcsolattartás esetében a következőket szükséges kiemelni. A büntetőeljárásban részt vevő személy köteles elektronikus kapcsolattartását az E-ügyintézési törvény⁴⁶ határozza meg. Az E-ügyintézési törvény 9. § (1) bekezdése alapján elektronikus ügyintézésre köteles az ügyfél jogi képviselője, valamint az ügyfélként eljáró gazdálkodó szervezet, állam, önkormányzat, költségvetési szerv, ügyész, jegyző, köztisztviselő és egyéb közigazgatási szerv. Ugyanezen szakasz (3) bekezdés szerint természetes személy csak törvényben kötelezhető elektronikus ügyintézésre. Mindezek alapján a büntetőeljárásban elektronikus kapcsolattartásra köteles a védő, a jogi képviselő, a gazdálkodó szervezet, valamint ha büntetőeljárásban részt vevő személynek – például a Be. 58. § (4) bekezdése alapján egyéb érdekeltnek – minősül, az E-ügyintézési törvényben meghatározott közhatalmat gyakorló szerv.⁴⁷ A jelen dolgozat tárgyát képező gazdasági büntetőügyek azonban zömében 2018. január 1. napját megelőzően indultak, ezért figyelembe kell venni a Be. Átmeneti rendelkezések 868. § (6) bekezdését, mely szerint e törvény elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezéseit – a (7) bekezdésben meghatározott kivétellel – a 2018. január 1-jét követően indult büntetőeljárásokban kell alkalmazni. Az átmeneti rendelkezésből következik, hogy az előbb felsorolt személyek, szervek mégsem kötelesek a büntetőeljárás során az elektronikus kapcsolattartásra. Amennyiben mégis az elektronikus kapcsolattartást választanák, úgy külön nyilatkozat formájában szükséges azt a bíróság tudomására juttatni. Jelen esetben nem elegendő, ha a bíróság részére elektronikus formában beadványt juttatnak el a bíróság részére, abba kifejezetten kérni kell az elektronikus kapcsolattartást. Az elektronikus kapcsolattartás vállalása esetén pedig kötelesek a bírósággal a kapcsolatot a 148. § (2) bekezdése szerint, elektronikus

---

⁴⁵ Be. 130. § (1) bekezdés b) pontja alapján a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság az ügyiratát elektronikus úton az E-ügyintézési törvény szerinti hivatalos elérhetősége, illetve biztonságos elektronikus kapcsolattartásra szolgáló elérhetőségre kézbesíti a címzett részére. Ugyanezen szakasz c) pontja szerint a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság az ügyiratát személyesen kézbesíti a címzett részére.

⁴⁶ az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény

⁴⁷ POLT (2018) 1. kötet i. m. 357.

úton tartani és a bíróság pedig köteles valamennyi ügyiratot elektronikus úton kézbesíteni.

Mint az látható, amennyiben a védő nyilatkozik az elektronikus kapcsolattartásról, úgy a vádirat kézbesítése – a védő és a bíróság oldaláról is – leegyszerűsödik. Ez természetesen nem zárja ki azt, hogy a védő először a vádat személyesen fogja átvenni a bíróság kezelő irodáján, és csak ezt követően – akár a tárgyalás során – kéri az elektronikus kapcsolattartást, hiszen lehetősége van az eljárás lefolytatása során bármikor kérnie az elektronikus kapcsolattartást. Fontos, hogy a bíróság a nyilatkozatokat nyilvántartva rendszerezze, felvezesse és frissítse az iratborítón szereplő elektronikus kapcsolattartási formákat, mert a bíróság csak így tud biztonsággal megfelelni az elektronikus kapcsolattartás követelményeinek. Természetesen a vádiratok kézbesítését követően a védői oldalról felmerülhet meghatalmazás megszűnése, újabb meghatalmazás, védő kirendelése, ezért a vádiratok kézbesítésének szabályszerűségét és az elektronikus kapcsolattartást egészen a büntetőeljárás befejezéséig figyelemmel kell kísérni.

A vádlottak vonatkozásában a több ezer oldalas vádirat kézbesítésének megkísérlése célszerű, ha először személyesen történik meg, ezért a bíróság rövid úton, vagy a védő útján megpróbálhatja felvenni a kapcsolatot a terhelttel annak érdekében, hogy személyesen vegye át a vádiratot és felhívást a bíróság épületében. Végül pedig postai úton veszi fel a kapcsolatot a bíróság a terhelttel. Természetesen előfordul az is, hogy terhelt kéri a bíróságot, hogy postai úton küldje meg részére a vádiratot és felhívást, mert rendkívüli költséggel járna a bíróságra történő eljutása. Ebben az esetben a bíróság – a főszabálynak megfelelően – postai úton küldi meg ezen vádlottak részére a vádiratot és a felhívást, azonban ez az esetek kisebb százalékában fordul elő.

Érdemes a bíróságnak táblázat formájában folyamatosan összegeznie, frissítenie a vádirat kézbesítésének időpontját és módját, melyhez hozzá tudja csatolni a tértivevényeket, és az átvételről szóló igazolásokat. A legnagyobb ügyek esetében tehát célszerű a bíróságnak a vétiveket (tértivevényeket) csoportosítva gyűjteni, összefűzni ezen táblázatokkal együtt, és a bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII.1.) IM rendelet (továbbiakban: Bűsz.) általános szabályaival ellentétben nem az iratokban kezelni, hanem külön egységként. Ennek több oka van. Egyrészt rendkívül praktikus módszer, hiszen segíti az átláthatóságot, azonban ennél fontosabb, hogy az idő előre haladtával a bíróság a táblázat alapján látja, hogy ki az, aki esetlegesen nem vette át a

vádiratot, és ez alapján kivel szemben kell intézkedést foganatosítani a vádirat kézbesítése céljából. Másrészt a vádirat kézbesítésétől számított három hónapon belül előkészítő ülést kell tartani.⁴⁸

A vádirattal egyidejűleg a bíróság felhívást küld a terheltek és a védők részére. A Be. a felhívás megküldésével az eljárás időszerűségének biztosítására törekszik, éppen ezért a vádlott és a védő attól függetlenül is előterjesztheti bizonyítási indítványait, hogy korábban, a nyomozati szakban már azokat előterjesztette.⁴⁹ A bizonyítási indítványok előterjesztése lényeges kérdés a bírósági eljárás – és ezen belül az előkészítő ülés – során, ezért annak részletesebb indokainak kifejtésére később kerül sor.

A fent rögzített sok apró, de fontos mozzanattól következik, hogy a vádirat kézbesítése egy komplex, több tucat vádlottas, és akár ezer oldalas vádirattal rendelkező, kiemelt gazdasági már önmagában is egy összetett folyamatként írható le, amelynek során egyszerre több mindenre szükséges odafigyelni annak érdekében, hogy a büntetőeljárás eljusson az előkészítő ülésig. A vád kézbesítése során nemcsak a bíróság intézkedéseire és állandó kontrolljára van szükség, hanem a védők, terheltek és az ügyész együttműködése is elengedhetetlen a büntetőeljárás előremozdítása és az időszerűség megvalósulása céljából.

---

⁴⁸ Be. 499. § (2) bekezdés

⁴⁹ POLT (2018) 2. kötet i. m. 1061.

IV. AZ ELŐKÉSZÍTŐ ÜLÉS

Ahhoz, hogy megértsük az előkészítő ülés szerepét, vissza kell térni néhány gondolat erejéig a korábbi Be. tárgyalás előkészítésének tartamára és lényegére, ahol alapvetően más funkcióval kapott szerepet az ugyanezen nevet viselő eljárési forma, az előkészítő ülés. A korábbi Be. tárgyalás előkészítésének alapjaként szolgált, hogy a vád a törvény által meghatározott követelményeknek megfeleljen, továbbá valamennyi résztvevőnek érdeke fűződött ahhoz, hogy a büntetőeljárás a lehető leghamarabb és legeredményesebben fejeződjön be, ennek pedig egyértelmű követelménye volt, hogy az érdemi tárgyalás körülményei előzetesen biztosítva legyenek, és a felmerülő akadályok pedig elhárításra kerüljenek.⁵⁰ Erre figyelemmel a Be. alapkoncepciója lett, hogy a tisztességes eljárás elemeit képező garanciák biztosítása mellett, lehetőséget teremtsen az eljárások egyszerűsítésére és gyorsítására.⁵¹ Ennek érdekében teremtette meg a törvény a terhelttel való együttműködés komplex rendszerét, melynek kiemelt területe a korábban marginális szerepet betöltő előkészítő ülés funkciójának ártértelezése és kötelezővé tétele.⁵² A fentiekből következik, hogy a tárgyalás előkészítésére vonatkozó rendelkezések elsődlegesen az előkészítő ülés megtartását biztosítják, míg az előkészítő ülés pedig – segítve a büntetőeljárás időszerűségét – átvette tárgyalás szó szerinti előkészítésének szerepét.

1. Az előkészítő ülés formája

Az előkészítő ülés fogalmának, tartamának és menetének elemzését megelőzően elengedhetetlen az előkészítő ülés bírósági eljárás formái közt történő elhelyezése. Ez nemcsak rendszertanilag fontos, hanem azért is, mert keretet ad az előkészítő ülés tartamát illetően. A bírósági eljárás formái gyűjtőkategória, differenciáltan azokat a kereteket határozza meg, melyben a bíróság az ügyelintéző tevékenységével összefüggésben eljár.⁵³ A Be. négy bírósági eljárési formát határoz meg: tárgyalás, nyilvános ülés, ülés és tanácsülés. A felsorolás egyben rangsor is, és a törvény az eltérő

---

⁵⁰ BELOVICS Ervin –TÓTH Mihály: Büntető eljárásjog, Budapest, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó, Budapest, 2013., 303-304.

⁵¹ T/13972. számú törvényjavaslat indokolással – a büntetőeljárásról, A 499. §-hoz

⁵² T/13972. számú törvényjavaslat indokolással – a büntetőeljárásról, A 499. §-hoz

⁵³ POLT (2018) 2. kötet, i. m. 895.

szintű feladatkörökhöz rendelve határozza meg az egyes rendelkezésekben, hogy mikor melyik eljárási formának van helye.⁵⁴

Ezek közül a nyilvános ülések speciális körébe kell sorolni az előkészítő ülést, melynek nyilvános ülés jellegét a Be. az előkészítő ülés definiálásakor maga adja meg.⁵⁵ E körben ki kell emelni, hogy a Be. 425. § (3) bekezdése szerint a nyilvános ülésre az e törvényben megállapított eltérésekkel a tárgyalásra vonatkozó rendelkezések az irányadók. A bíróság pedig tárgyalást tart, ha a vádlott büntetőjogi felelősségének megállapítására bizonyítást vesz fel.⁵⁶ A tárgyalás alapvető funkcióját, a bizonyítási eljárásban szintek kizárólagosságát hangsúlyozó szakasz kiemelése az előkészítő ülés elemzése során elengedhetetlen.

2. Az előkészítő ülés fogalma és szerepe

Az előkészítő ülés fogalmát a Be. 499. § (1) bekezdése adja meg, mely szerint az előkészítő ülés a vádemelés után a tárgyalás előkészítése érdekében tartott nyilvános ülés, amelyen a vádlott és a védő a tárgyalást megelőzően kifejtheti a váddal kapcsolatos álláspontját és közreműködhet a büntetőeljárás további menetének alakításában. Tehát az előkészítő ülés legfőbb rendeltetése az, hogy a vádlott és a védő már a tárgyalást megelőzően is kifejthesse a váddal kapcsolatos érdemi álláspontját – ideértve a beismerést is – és ilyen módon közreműködhessenek a büntetőeljárás alakításában.⁵⁷ Ehhez kapcsolódik, hogy a Be. nem titkolt célja a terhelti együttműködés és beismerő vallomás megtételének az elősegítése,⁵⁸ tekintettel arra, hogy az előkészítő ülés részévé válik a terhelttel való együttműködés rendszerének.⁵⁹

Az előkészítő ülés – főszabályként – kötelező a büntetőeljárásban. Ez alól a gazdálkodással összefüggő kiemelt büntetőügyek sem képeznek kivételt. Az ilyen típusú ügyeknél az előkészítő ülés komoly szerepet kap függetlenül a terhelti beismerés lehetőségétől. Ebben az esetben az előkészítő ülés lesz az, ami keretet szab a későbbi

---

⁵⁴ POLT (2018) 2. kötet, i. m. 895.

⁵⁵ POLT (2018) 2. kötet, i. m. 897.

⁵⁶ Be. 425. § (1) bekezdés

⁵⁷ BELOVICS Ervin: Az előkészítő ülés szerepe a 2017. évi XC. törvényben, (In: Molnár Gábor Miklós – Koltay András [szerk.] Bonus Index, Ünnepi kötet Varga Zoltán 70. születésnapja alkalmából, Pázmány Press, Budapest, 2018. 42-43.

⁵⁸ ELEK Balázs: Játékelmélet és büntetőeljárás, Magyar Jog, 2019/7-8. szám. 404.

⁵⁹ POLT (2018) 2. kötet, i. m. 1065.

bizonyítási eljárásnak, ami pedig elősegíti a Be. Preambulumában megfogalmazott követelmények megvalósulását.

3. A kitűzési terv

Az előkészítő ülés nélkülözhetetlen eljárásjogi feltétele a vádirat kézbesítése. A Be. 499. § (2) bekezdése alapján a vádirat kézbesítésétől számított három hónapon belül tart a bíróság előkészítő ülést. A kiemelt gazdasági büntetőügyek esetében mindenképp figyelembe kell venni azt a tényt is, hogy általában több vádlottas büntetőügyekről van szó. A Be. 499. § (6) bekezdése⁶⁰ ugyan rendezti azt a kérdést, hogy több vádlott esetén több előkészítő ülés is tartható, azonban kérdéses, hogy több tíz vádlott esetében ez mennyire logikus és ésszerű. Néhány vádlott esetében még előfordulhat, hogy a bíróság külön-külön tart előkészítő üléseket, azonban több tíz vádlott esetében semmiképp sem célszerű. Egyrészt egy idő után követhetlenné válik az eljárás, nemcsak a bíróság, hanem a terheltek, a védők, és az ügyészség oldaláról is, másrészt pedig rengeteg többletmunkát eredményez, és az ügy elaprózódásához vezethet. Ebből kifolyólag célszerű – pont a hatékonyság növelése érdekében – minél kisebb számú előkészítő ülést tartani, azaz koncentrálni, egyben minimalizálni az előkészítő ülések számát, annak érdekében, hogy a „mega” ügy bírósági eljárása átlátható és egységes legyen.

Amennyiben a bíróság úgy dönt, hogy a „sok vádlottas” ügyben egy előkészítő ülést tart, úgy a „vádirat kézbesítése” kifejezésre is nagy hangsúlyt kell fektetni. A bírósági gyakorlat egyre inkább kikristályosodni látszik, hogy a „sok vádlottas” ügyekben a vádiratot szabályszerűen kell kézbesíteni valamennyi vádlott, és védő részére, majd a legutolsó, azaz a legkésőbbi vádirat kézbesítésére vonatkozó dátumot kell figyelembe venni, és ahhoz képest kell intézkednie a bíróságnak az előkészítő ülés kitűzése iránt. Ennek összegzésére és a Be. szabályainak maradéktalan betartására pedig a már korábban emlegetett és elkészített vádirat kézbesítésére vonatkozó táblázat kiválóan alkalmas. Természetesen nem szabad figyelmen kívül hagyni azt a tényt sem, hogy a védők vonatkozásában lehetséges a megbízásuk megszűnése, vagy újabb megbízás vagy kirendelés, ezért érdemes folyamatosan frissíteni a táblázatot, hogy ne maradjon el

---

⁶⁰ Be. 499. § (6) bekezdés szerint, ha az ügyben több vádlott van, az előkészítő ülés vádlottanként külön-külön, az ügyek elkülönítése nélkül is megtartható.

nemcsak az előkészítő ülésre történő idézés, hanem a vádirat és felhívás megküldése sem.

Az előkészítő ülés jelentőségét egyértelműen bizonyítják a Be.-nek a jelenléttel kapcsolatos rendelkezései.⁶¹ Egyrészt a Be. 499. § (5) bekezdése kimondja, hogy az előkészítő ülésen az ügyész, és a vádlott jelenléte kötelező. Ha az eljárásban védő vesz részt, az előkészítő ülés a védő távollétében nem tartható meg. A jelenléthez tartozik továbbá, hogy míg vádlott a tárgyaláson való jelenlét jogáról lemondhat [Be. 430. § (1) bekezdés], addig az előkészítő ülésen való részvétel a vádlott számára törvényi kötelezettség.⁶² A védő oldaláról pedig nem elhanyagolható, hogy függetlenül attól, hogy a bírósági eljárásban a védő részvétele kötelező-e, vagy sem, ha az eljárásban védő vesz részt, a védő jelenléte is elengedhetetlen az előkészítő ülés tekintetében, mert a Be. a védő számára is jelenléti kötelezettséget ír elő.⁶³ Tekintettel arra, hogy a gazdálkodással összefüggő kiemelt büntetőügyek esetén a védő részvétele kötelező, ezért a dolgot a védő kötelező részvételét veszi alapul. A bíróság az előkészítő ülésre a vádlottat és védőt idézi, míg az előkészítő ülés határnapjáról az ügyészséget értesíti.⁶⁴ Az idézést és az értesítést pedig olyan időben kell kiadni, hogy a kézbesítésük legalább tizenöt nappal az előkészítő ülés előtt megtörténjen.⁶⁵ A Be. nem tartalmaz rendelkezést arra nézve, hogy az előkészítő ülés a tizenöt napos időköz hiányában megtartható-e, azonban a bíróság formálódó gyakorlata szerint a tárgyalási időközzel ellentétesen, a tizenöt napos „előkészítő ülési” időköz be nem tartása esetén ügytől függetlenül a vádlott és védő nem kérhetik együttesen az előkészítő ülés megtartását, azaz tizenöt napos időközről nem lehet lemondani az előkészítő ülés esetén, a kiterjedő jogértelmezés ebben az esetben nem megengedhető. A kiemelt gazdasági ügyeknél fontos figyelembe venni, hogy a terhelteknek és védőknek felkészülten kell megjelennie, hiszen általában komplex és kifejezetten nehéz jogi megítélésű ügyekről van szó, így a „fegyveregyenlőség” elvét sértheti, ha annak ellenére kerülne megtartásra az előkészítő ülés, hogy a tizenöt napos időközt nem tartották be. Ennek ellenére a „tárgyalási” időköz előkészítő ülés esetén történő elmulasztása feltétlen hatályon kívül helyezési okot egyelőre nem valósít meg, az csak relatív eljárási szabálysértés, hiszen az

---

⁶¹ BELOVICS (2018) i. m. 43.

⁶² BELOVICS (2018) i. m. 43.

⁶³ BELOVICS (2018) i. m. 43.

⁶⁴ Be. 500. § (1) bekezdés

⁶⁵ Be. 500. § (4) bekezdés

időköz hiányát Be. a hatályon kívül helyezésre okot adó lényeges eljárási szabálysértések körében sem sorolja fel (Be. 609. § (2) bekezdés e) pont).⁶⁶

A „mega” ügyek a bíróság részéről mindenképp igénylik egy kitűzési terv létrehozását nemcsak a tárgyalás, hanem az előkészítő ülések megtartását megelőzően is. A kitűzési terv több mindent foglal magába.

A kitűzési terv egyik legfontosabb része a határnapok kitűzése. Korábban kifejtésre került, hogy célszerű, ha a bíróság korlátozott számú előkészítő ülést tűzön ki. Értelemszerűen több tíz vádlott esetében egy határnapot biztosítani nem lehet. Ennek a látszólagos ellentmondásnak a feloldására kiváló módszer az előkészítő ülések „félbeszakítása” és a tömbösített kitűzés. A félbeszakítás, mint fogalom a tárgyalás szabályai között jelenik meg, azt az előkészítő ülésnél a törvény nem szabályozza, azonban nem szabad elfelejteni a Be. 425. § (3) bekezdését, mely szerint a nyilvános ülésre az e törvényben megállapított eltérésekkel, a tárgyalásra vonatkozó rendelkezések az irányadóak. Ebből következik, hogy nem kizárt egy előkészítő ülés tartása úgy, hogy azokat a bíróság félbeszakítja. Amennyiben a bíróság az előkészítő ülés félbeszakítása mellett dönt, úgy érdemes az előkészítő üléseket tömbösítve megtartani. Ez azt jelenti, hogy a bíróság két vagy esetlegesen három héten keresztül heti két vagy három napon át tartja az előkészítő ülést. Ennek legnagyobb előnye, hogy a bíróság, az ügyészség, a védelem és a terheltek is rendkívül intenzíven tudnak az ügygel foglalkozni, továbbá lehetőséget biztosít számukra, hogy a hallottakat követően egészen az előkészítő ülés berekesztéséig aktívak maradjanak a büntetőeljárás alakításában.

A határnapokon kívül a bíróság megszervezi, hogy mely napra mely vádlottak és védők idézése vagy értesítése történjen meg. Ennek létrehozásához azonban szükséges, hogy a bíróság a vád lényegét megismerve tudja, hogy mely vádlottak azok, akik kiemelt szerepet játszanak a büntetőügyben, és kik azok, akik marginális szerepet töltenek be. A vád, és az ügyészség által tett alternatív indítványokra tekintettel a bíróság figyelembe veszi, hogy kinél számíthat esetleges beismerésre vagy be nem ismerésre, hiszen a be nem ismerő vádlottak esetében az előkészítő ülés hamarabb befejeződhet, mint a beismerő vádlottak vonatkozásában.

Technikai szempontként meg kell említeni a tárgyalóterem nagyságát, hiszen annak létszáma korlátozott, ezért az előkészítő ülésre idézendők száma is korlátozott, továbbá

---

⁶⁶ POLT (2018) 2. kötet i. m. 1067.

nem szabad elmenni az idő, mint tényező mellett sem. Ha a bíróság a tárgyalóterem nagyságához méri az idézendő személyek számát, úgy az előkészítő ülés tartama rendkívül hosszú vagy ellenkezőleg, rendkívül rövid lehet, ezért érdemes a kettő közé tenni az idézendő személyek számát, mely csak akkor lehetséges, ha a bíróság ismeri az ügyet.

Amennyiben a bíróság részéről összeállt az előkészítő ülések száma, határnapja, idézendő felek csoportosítása és száma, akkor érdemes arról táblázatot készíteni, és a táblázatot valamennyi fél részére az idézéssel egyidejűleg megküldeni. Ezzel a módszerrel elérhető, hogy minden fél tisztában legyen azzal, hogy melyik időpontra szól az idézése, és melyek azok a további időpontok, amelyeken megjelenhet, tehát amelyről értesítést kapott. Erre elsődlegesen azért van szükség, hogy a védelem, a terhelték és az ügyészség is tisztában legyen az előkészítő ülés menetrendjével, arra fel tudjanak készülni, és Amennyiben valamelyik előkészítő ülésen – melyre értesítést kaptak – meg kívánnak jelenni, úgy a jelenlét számukra is biztosítva legyen.

Az előkészítő ülés megváltozott funkciójához és jelentőségéhez igazodóan a Be. a bíróság kötelezettségévé teszi az eljárás résztvevőinek teljes körű tájékoztatását jogaikról és kötelezettségeikről.⁶⁷ Ebből adódóan a bíróságnak nemcsak az előkészítő ülés során, hanem már az idézésben is részletesen tájékoztatnia kell a vádlottat a jogai gyakorlásáról. Ennek tartamát a Be. 500. § (2) bekezdése határozza meg, melyet az előkészítő ülés során is ismételtén, érthetően el kell mondania a bíróságnak.⁶⁸

A „mega” ügyek esetében a kitűzési terv egy olyan intézkedés, ami az ügy egységének megtartásához elengedhetetlen. Megtervezéséhez időt kell szánni, azonban

---

⁶⁷ POLT (2018) 2. kötet, i. m. 1067.

⁶⁸ Be. 500. § (2) bekezdése szerint, az idézésben a bíróság figyelmezteti a vádlottat arra is, hogy

- a) az előkészítő ülésen beismerheti a bűnösségét abban a bűncselekményben, amely miatt ellene vádat emeltek, és a beismeréssel érintett körben lemondhat a tárgyaláshoz való jogáról,
- b) ha a bíróság a bűnösség beismerésére vonatkozó nyilatkozatot elfogadja, akkor a vádirati tényállás megalapozottságát, és a bűnösség kérdését nem vizsgálja,
- c) ha nem ismeri be a bűnösségét a váddal egyezően, akkor az előkészítő ülésen előadhatja a védekezése alapjául szolgáló tényeket és ezek bizonyítékait, valamint bizonyítás lefolytatását, illetve bizonyíték kirekesztését indítványozhatja,
- d) az előkészítő ülést követően a bizonyítás lefolytatására, illetve bizonyíték kirekesztésére az 520. § (1)-(3) bekezdéssel ellentétesen előterjesztett indítvány esetén a bíróság a tényállás tisztázásához nem szükséges indítványt érdemi indokolás nélkül elutasíthatja, illetve a tényállás tisztázásához szükséges indítvány eljárás elhúzására alkalmas előterjesztése miatt rendbírságot szabhat ki.

ez az idő a későbbiekben többszörösen megtérül. A kitűzési terv megalkotásához azonban elengedhetetlen a bíró (általában a tanács elnökének) a felkészültsége.

4. Az előkészítő ülés menete

Még mielőtt a Be. szabályainak ismertetése és elemzése megtörténne, érdemes kicsit a praktikumokról néhány szót szólni. Minden „sok vádlottas” ügy esetében, – még mielőtt mindenki megjelenik a tárgyalóteremben – érdemes a jegyzőkönyvvezetőnek – egyedül vagy segítséggel – előzetesen elkérnie a megjelenő terheltek személyazonosító okmányát és lakcímkártyáját, a védők és ügyész(ek) esetében pedig az igazolványokat. Ez több előnyt rejt magában. Egyrészt a jegyzőkönyvvezető már az előkészítő ülés megnyitását megelőzően rögzíteni tudja, hogy ki jelent meg, ki az, aki késik, vagy nem jött el. A másik oldalról pedig azért praktikus, mert a bíróság részére már rendelkezésre állnak az iratok, ezért azok elkérésével nem kell bajlódni, sokkal gyorsabbá válik a számba vétel. Végül, de nem utolsó sorban azért is jó módszer, mert akitől elkérték az igazolványait, az már nem valószínű, hogy jogosulatlanul eltávozna az előkészítő ülés megnyitása előtt. A tárgyalóterembe történő behívást követően jó módszer sorba ültetni a vádlottakat és védőket pusztán azért, mert megkönnyíti nemcsak a bíróság, hanem a jegyzőkönyvvezető helyzetét is, hiszen a pontos jegyzőkönyv elkészítése valamennyi fél érdeke. Amennyiben ez nem történne meg, úgy célszerű a nyilatkozat megtétele előtt a bíróságnak hangsúlyoznia, ki az, aki beszél, akár felhívnia a feleket, hogy megnyilatkozásuk előtt mondják a rendbeliségüket vagy azt, hogy melyik rendbeli vádlott képviselőként szólnak meg. Ez megkönnyíti a jegyzőkönyvvezetőn kívül a tárgyalóteremben történő „ismerkedést” is, így mindenki tisztában lesz azzal, hogy ki nyilatkozik.

Bár a Be. nem szabályozza, de az előkészítő ülés is megnyitással kezdődik. A „megnyitás” fogalmát a Be. a LXXVIII. „A tárgyalás menete” című Fejezeténél használja és szabályozza, azonban az előkészítő ülés során is szükséges egy olyan aktus, ahol a bíróság számba veszi a megjelenteket és dönt arról, hogy mely vádlott vagy vádlottak tekintetében tartható meg vagy éppen ellenkezőleg, melyek esetében van akadálya az előkészítő ülés megtartásának. Abban az esetben, ha a vádlott az előkészítő ülésen nem jelenik meg, a bíróság először megvizsgálja a vádlott idézésének

szabályszerűségét. Ezt segítheti szintén a már előzetesen összegyűjtött, napokra lebontott idézésekről szóló táblázat. Abban az esetben, ha szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg a vádlott, úgy a bíróság intézkedik a vádlott megjelenésének biztosítása iránt.⁶⁹ A törvény nem nevesíti külön a bíróság által megtehető intézkedéseket, ezért nemcsak a vádlott azonnali elővezetése rendelhető el, de akár rövid úton, telefonon is felhívható (Be. 184. § (2) bekezdés g) pont). Amennyiben pedig a meg nem jelent vádlott, védő illetve ügyész megjelenése az előkészítő ülés határnapján ésszerű időn belül nem biztosítható, a bíróság az előkészítő ülést elhalasztja és az előkészítő ülés új határnapját két hónapon belülre kitűzi.⁷⁰

A „sok vádlottas” mega ügyekben gyakori, hogy a védő meghatalmazása az előkészítő ülés megkezdését megelőzően röviddel szűnik meg. Ebben az esetben szintén nem tartható meg ezen vádlott vonatkozásában az előkészítő ülés, mert védő kirendelése szükséges, vagy a vádlott később új védőt hatalmaz meg, aki pedig nem kapta meg a vádiratot, felhívást, ebből adódóan pedig az előkészítő ülésre szóló idézést sem. Gyakran fordul elő az is, hogy a védő meghatalmazásának megszűnését követően – röviddel ugyan – de szintén az előkészítő ülés megkezdését megelőzően történik meg az újabb meghatalmazás, majd mind a vádlott, mind az új védő szintén megjelennek az előkészítő ülésen. Ebben az esetben ismételten ugyanaz a helyzet áll fenn, mint az előbb, azaz nem tartható meg velük szemben az előkészítő ülés. Abban az esetben, ha rendkívül gyorsan reagál, mind az védő, mind a bíróság az új meghatalmazásra – továbbá az elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó nyilatkozat is megküldésre került – , majd a bíróság képes a vádiratot, felhívást és idézést személyesen vagy elektronikus úton kézbesíti a védő részére, akkor is a korábban kifejtésre került tizenöt napos időköz kérdése merül fel. Mivel relatív eljárási szabálysértés, ezért felmerül a lehetőség, hogy velük szemben is megtartható legyen az előkészítő ülés, azonban kérdéses a védő és vádlott felkészültsége, így kétségesé válik az előkészítő ülés hatékonysága is. Ebben az esetben a szabályok betartásán túl célszerű is velük szemben nem megtartani az előkészítő ülést, éppen a védő és a vádlott érdekében. Az ilyen esetekre a bíróságnak érdemes új határnapot készülnie, amelyre szóban vissza tudja idézni ezen vádlottat és védőjét. A fentiekkel ellentétben azokkal a vádlottakkal szemben, akiknél a vádirat, felhívás, valamint az idézés kézbesítése szabályszerűen történt és megjelentek az

---

⁶⁹ Be. 501. § (1) bekezdés

⁷⁰ Be. 501. § (2) bekezdés

előkészítő ülésen védőkkel együtt – akiknek szintén szabályszerűen kézbesítésre került vádirat és felhívás –, az ügy elkülönítése nélkül megtartható az előkészítő ülés.

Ha az előkészítő ülés megtartásának nincs akadálya a bíróság az előkészítő ülést megkezdi. A megkezdést követően a bíróság felhívására az ügyész ismerteti a vád lényegét, megjelöli a vádat alátámasztó bizonyítási eszközeit és indítványt tehet a büntetés vagy intézkedés mértékére, illetve tartamára is arra az esetre, ha a terhelt az előkészítő ülésen a bűncselekmény elkövetését beismeri.⁷¹ Itt fontos kitérni arra, hogy a kiemelt gazdasági büntetőügyek esetében a több száz oldalas vádirat ismertetése jellemzően ritka, hiszen annak – hangsúlyozva – nem felolvasása, hanem ismertetése is több órát, akár napot vehet igénybe. Ezekre az esetekre kiváló megoldás a Be. 502. § (2) bekezdésében szereplő szabály.⁷² Amennyiben a vádirat ismertetésének mellőzését nem indítványozzák, úgy az ügyészségnek kell a hatékonyság és célszerűség érdekében fellépnie, azaz a vádirat ismertetése szigorúan a vád lényegére terjedjen ki. Pozitív tapasztalat, hogy az ügyészség a vádirat ismertetésére irányuló, a váddal kapcsolatos olyan vázlatos összefoglalásokat készít, melyek több esetben kifejezetten kreatívak, felhasználják a technika vívmányait is (PPT.), így segítik az előkészítő ülés előmozdítását, sőt az ügy megértését is.

A vádirat ismertetése vagy ismertetésének mellőzését követően a Be. 502. § (3) bekezdése szerint a bíróság ezután a vádlottat a XXX. Fejezet szerint kihallgatja. A bíróság a kihallgatás megkezdésekor a terhelti figyelmeztetésen kívül figyelmezteti a vádlottat az 500. § (2) bekezdésében foglaltakra. E szakasz alkalmazása és értelmezése körében a jogalkalmazók két táborra szakadtak: az első tábor szerint e bekezdés miatt az előkészítő ülésen egy korlátozott bizonyítás jön létre, mert kizárólag a vádlott kihallgatására kerülhet sor. Ezzel szemben a másik tábor képviselői nem hallgatják ki a vádlottat az előkészítő ülésen a következő gondolatok miatt.

A kiinduló pont a korábban – nem véletlenül kiemelt – bírósági eljárás formái között kifejtésre kerülő tárgyalás definíciója. A tárgyalás – mint a hierarchia csúcsán szereplő bírósági eljárási forma – vonatkozásában a Be. 425. § (1) bekezdése pontosan leírja, hogy a bíróság akkor tart tárgyalást, ha a vádlott büntetőjogi felelősségének megállapításához bizonyítást vesz fel. A törvény hangsúlyozza, hogy a tárgyaláson

---

⁷¹ Be. 502. § (1) bekezdés

⁷² Be. 502. § (2) bekezdése alapján a vádlott vagy – a vádlott hozzájárulásával – a védő indítványára a vád lényegének ismertetése mellőzhető.

történik bizonyítás felvétele nem pedig a nyilvános ülésen (ennek speciális esetében az előkészítő ülésen). Ezzel ellentétesen a törvény a vádlott az előkészítő ülésen történő kihallgatása miatt visszautal Be. XXX. Fejezetére. Ennek okáról, vagy a bizonyítási e speciális kivételről és annak miértjéről nem szól a miniszteri indokolás sem. A Be. XXX. Fejezetét megvizsgálva látható, hogy az a „Terhelt vallomása” címet viseli. A Be. 183. § (1) bekezdése alapján, a terhelt vallomásának minősül a terhelt minden olyan, a büntetőeljárásban a terhelti figyelmeztetés utáni, bíróság, ügyészség vagy nyomozó hatóság előtt tett, illetve ezeknek címzett szóbeli vagy írásbeli közlése, amelyben a bizonyítás tárgyára vonatkozó tényt állít. A definícióból egyértelműen kitűnik, hogy a terhelti vallomás fogalma magába foglalja a bizonyítást. Bizonyítást pedig a Be. 425. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson lehet felvenni. Itt lehet érezni, hogy a Be. e körben kisebb anomáliát hordoz magában. Ezt az anomáliát erősíti, hogy a vádlott kihallgatása során a Be. 186. § (2) bekezdése szerint nemcsak összefüggően tehet vallomást, hanem ha eltér a vallomásától, akkor annak okát tisztázni kell. Az ellentmondások tisztázásához azonban elengedhetetlen a korábbi vallomások, okirati bizonyítékok ismertetése, akár más bizonyítási eszközök felmutatása. Ezek az eljárásjogi mozzanatok pedig mind-mind a bizonyítás lefolytatásának körében tehetők meg, az előkészítő ülés speciális szabályai ugyanis nem teszik lehetővé, hogy a bíróság további vallomásokat, vagy okirati bizonyítékokat ismertessen. Amennyiben speciális szabályként tekintünk a Be. 502. § (3) bekezdésére, úgy nem szabad e tényezőket se figyelmen kívül hagyni, mert ennek hiányában a vádlott vallomástétele nem teljes körű, a terhelt vallomásának egysége megtörik.

Szintén érdekes párhuzamot lehet vonni a vádlott vallomása és a vádlott beismerő nyilatkozata között. Ahogy fentebb kifejtésre került, a „terhelti vallomás” bizonyítás tárgyára vonatkozó tényállítás, míg a „beismerő nyilatkozat”, pedig szintén a vádlottól származó kijelentés, azonban, ha nincs különbség a beismerő vallomás és a beismerő nyilatkozat között, úgy kérdéses, hogy az előkészítő ülés során – amennyiben ki kell hallgatni a vádlottat – a beismerés körében miért „nyilatkozat” kifejezést használ a törvény és miért nem vallomást.

„Sok vádlottas” kiemelt gazdasági ügyek esetében nem szabad elmenni amellet sem, hogy nem vádlottanként tart a bíróság előkészítő ülést, hanem a vádlottakat csoportosítva. Ha a vádlottak kihallgatása az előkészítő ülésen történne meg, úgy az előkészítő ülés aránytalanul elhúzódna és lehet, hogy egy „mega” ügyben „soha” nem

lehetne berekeszteni az előkészítő ülést, de ugyanez lenne az eredmény akkor is, ha bíróság egyesével idézné a vádlottakat az előkészítő ülésre. Ez pedig szembe megy a büntetőeljárás hatékony és célszerű lefolytatásával.

Ebben a körben további problémát jelent, hogy az előkészítő ülésen minden vádlott és védő jelen lehet, hiszen az arra nem idézettek is értesíteni kell. A vádlott kihallgatásánál azonban a még ki nem hallgatott vádlott társa nem lehet jelen [Be. 522. § (2) bekezdés]. Az értesített vádlottak és védők benn maradhatnak a tárgyalóteremben, végig hallgathatják az előkészítő ülést, ebből következik, hogy a vádlott társuk kihallgatását is. Azonban a Be. 522. § (2) bekezdése kógens módon határozza meg, hogy ki, mikor lehet benn a tárgyalóteremben, azaz az egyik vádlott csak akkor hallgathatja meg a másik vádlott vallomását, ha őt korábban a bíróság kihallgatta, vagy nem tett vallomást, és csak a későbbiek során kíván mégis vallomást tenni. A két szabály ütközése pedig olyan ellentmondást generál, aminek feloldására az lehet a megoldás, ha a vádlott kihallgatására a tárgyaláson kerül sor a Be. 522. § (2) bekezdésében szereplő kógens szabályra tekintettel.

Mindamellet a Be. Tizennegyedik rész LXXVIII. Fejezetben szereplő „A vádlott kihallgatása” alcím alatt a Be. 522. § (1) bekezdése kimondja, hogy a bizonyítási eljárás a vádlott kihallgatásával kezdődik, de ha a vádlott az előkészítő ülésen vallomást tett, a kihallgatása mellőzhető. Amennyiben mind az előkészítő ülésen, mind a tárgyaláson kihallgatható a vádlott, akkor nem eljárási hiba, ha a bíróság nem az előkészítő ülésen hallgatja ki a vádlottat, azaz lehetőséggé válik az előkészítő ülésen történő kihallgatás. Ennek ellenére a Be. 502. § (3) bekezdése a „kihallgatja” kifejezést használja, nem pedig a „kihallgathatja” feltételes módot. Végezetül ismételten felmerül, hogy ha az előkészítő ülésen kihallgatták a vádlottat, de nem ismertették a korábbi vallomását, és az okirati bizonyítékokat sem (mert az már a bizonyítás körébe esik), akkor azt később a bíróságnak a tárgyalás legelején szükséges-e megtennie, tekintettel arra, hogy egy gazdálkodással összefüggő kiemelt büntetőügyben nem „egysíkú” a bizonyítási eljárás, sokkal inkább „többrétegű”. Ez szintén nem egységes, és rendkívül logikátlan.

Végül pedig a kihallgatással szembe megy az előkészítő ülés funkciója. Az előkészítő ülés fogalma is kiemeli, hogy egy olyan speciális nyilvános ülésről van szó, ahol a vádlott és védő kifejtheti a váddal kapcsolatos álláspontját és közreműködhet a

büntetőeljárás további menetének alakításában.⁷³ Éppen ezért az előkészítő ülés lesz az a tárgyalás előkészítése során tett olyan kardinális eljárás, ahol eldőlt a büntetőeljárás iránya. Azzal, hogy a vádlottat az előkészítő ülés során kellene kihallgatni, nem a büntetőeljárás irányainak kijelölése történne meg, hanem a bíróság olyan eljárási cselekményt végezne, amit a bizonyítás körében kellene megtennie a tárgyaláson. Mindezek alapján rendkívül aggályossá válik a vádlott előkészítő ülésen történő érdemi kihallgatása, mert a határok elmosódnának a tárgyalás és az előkészítő ülés között.

A Be. 502. § (3) bekezdésében lévő szabály ellentmondásait szükséges feloldani. Ennek feloldását a bíróságok jelentős része abban látja, hogy felveszi a vádlott személyes adatait és elérhetőségeit a Be. 184. §-a alapján, ezt követően figyelmezteti a Be. 185. § (1) bekezdése szerint,⁷⁴ majd a lehető legérthetőbb módon figyelmezteti a vádlottat a Be. 500. § (2) bekezdésében foglaltakra, ezt követően pedig megkérdezi a vádlottól, hogy a figyelmeztetéseket és a vádat megértette-e, végül a Be. 502. § (5) bekezdése szerint megkérdezi a vádlottól, hogy beismeri-e a bűnösségét a vád tárgyává tett bűncselekményben. Ezt követően a bűnösség beismerése és a beismerő nyilatkozat elfogadása esetén a bíróság a vádlottat a személyi körülményei vonatkozásában a Be. 186. § (1) bekezdése szerint hallgatja ki, míg be nem ismerés estében pedig a bíróság az előkészítő ülés berekesztését követően megtartott tárgyaláson hallgatja ki a vádlottat.

Látható, hogy ilyenkor is az első esetben a személyi körülményekre történő kihallgatás meg fog történni, annak ellenére, hogy az szintén a bizonyítási eljáráshoz tartozik. Ezzel kapcsolatban azt kell látni, hogy egyrészt erre a Be. 504. § (4) bekezdése lehetőséget ad, másrészt pedig ez az előkészítő ülésen történő ítélethozatalhoz elengedhetetlen.

---

⁷³ Be. 499. § (1) bekezdés

⁷⁴ Be. 185. § (1) bekezdése szerint, személyazonossága ellenőrzése után a terhelttel ismertetni kell a jogait és figyelmeztetni kell arra, hogy

- a) nem köteles vallomást tenni, a vallomástételt, illetve az egyes kérdésekre történő válaszadást a kihallgatás folyamán bármikor megtagadhatja, de bármikor dönthet úgy, hogy vallomást tesz, akkor is, ha korábban a vallomástételt megtagadta,
- b) a vallomás megtagadása az eljárás folytatását nem akadályozza, és nem érinti a terhelt kérdezési, észrevételezési és indítványtételi jogát,
- c) ha vallomást tesz, bizonyítékként felhasználható, amit mond, illetve rendelkezésére bocsát,
- d) más bűncselekmény elkövetésével hamisan nem vádolhat, kegyeleti jogot hamis tényállítással nem sérthet (a továbbiakban együtt: terhelti figyelmeztetés).

A bíróság a személyes adatokat vádlottanként veszi fel, míg a figyelmeztetést egyszerre, minden vádlottal szemben elmondhatja. Ennek praktikuma, hogy nem kell akár tucatszor megismételnie a bíróságnak a figyelmeztetéseket. A bíróságnak mindenképpen nemcsak a Be. 500. § (2) bekezdése szerinti figyelmeztetést szükséges lassan, érhetően, világosan elmondania, hanem a 185. § (1) bekezdése szerinti terhelti figyelmeztetést is. A korábbi Be.-hez képest a jelenlegi figyelmeztetés rendkívül hosszú és bonyolult módon került kodifikálásra, mely nehezíti a vádlott általi megértést, de még a figyelem fenntartását is. Ezért szükséges, hogy a bíróság tagoltan, érhetően, világosan fogalmazza meg a figyelmeztetések lényegét, mert azok komoly következményekkel járnak. A figyelmeztetést célszerű külön választani, és részletében megadni, törekedni kell a közérthetőségre, így adott esetben mellőzhető, sőt mellőzendő azok szó szerinti idézete azzal, hogy a jogszabályi szabotosság, precizitás, és teljes körűség sem csorbulhat. A figyelmeztetést követően a bíróságnak valamennyi vádlottal szemben külön-külön kell megkérdeznie, hogy azokat megértették-e, amennyiben nem, úgy meg kell kérdezni, hogy a figyelmeztetés mely részét nem értették, és azt akár ismétléssel, lassabban, számukra érhető módon újra elő kell adni. A figyelmeztetésre adott válaszokat jegyzőkönyvbe kell venni. A bíróság terheltenként kérdezi meg azt is, hogy megkapták-e a vádat, azt megismerték-e, majd a megkérdezi, hogy a beismerik-e a bűnösségüket a vád tárgyává tett bűncselekményben. A választól függően az előkészítő ülés menete kettéválik: A Be. külön szabályozza az eljárást a bűnösség beismerése, és be nem ismerése vonatkozásában.

4.1. A bűnösség részbeni beismerése és a beismeréssel érintett bűncselekmény elkülönítése

Előkészítő ülésen csak akkor fejezhető be az ügy, ha a vádlott beismerte a bűnösségét valamennyi vád tárgyává tett bűncselekményben, és az eljárás befejezésének egyéb akadálya nincs.⁷⁵ Egy kiemelt gazdasági büntetőügyben, ahol általában sok vádlott is van, az ügyek elkülönítésével a beismerő vádlott vagy vádlottak ügye külön-külön is befejezhető, így nem akadálya az elkülönítésnek, hogy a befejezéssel érintett vádlott az eljárás későbbi szakaszában már tanúként lesz csak kihallgatható.⁷⁶ Az elkülönítés során figyelemmel kell lenni a Be. 146-147. § és 486. §-ban meghatározott szabályokra, és a

---

⁷⁵ POLT (2018) 2. kötet, i. m. 1071.

⁷⁶ POLT (2018) 2. kötet, i. m. 1066.

Be. 449. § (4) bekezdés d) pontja szerint az elkülönítésről végzéssel kell határozni. A végzés meghozatalának esetleges elmaradása esetén is ténylegesen megtörténik az elkülönítés, tekintettel arra, hogy pervezető, nem fellebbezhető végzésről van szó. Nincs helye azonban az elkülönítésnek, ha a büntetőügyek egymással összefüggenek, a beismeréssel érintett másik ügy bizonyítási szempontjából jelentős, illetve a törvényi, folytatólagos egység eseteiben.⁷⁷

4.2. Ha a vádlott beismeri a bűnösségét...

Azzal, hogy a Be. az előkészítő ülésen belül külön szabályokat határoz meg a beismerő terheltre, látható, hogy mennyire markánsan átszövi a terhelti beismerés lehetősége a büntetőeljárást. Az előkészítő ülés kulcsmomentuma ugyanis az, hogy a bíróság részletes írásbeli, majd szóbeli figyelmeztetéseket követően kérdést intéz a vádlotthoz a bűnösség beismerése körében.⁷⁸

A beismeréshez fűződő jogkövetkezmények első lépcsőként két konjunktív feltétel fennállása esetén következnek be: egyrészt a vádlott a bűnösségét beismeri, másrészt pedig a beismeréssel érintett körben a tárgyaláshoz való jogáról lemond. A bíróságnak a beismerés körében először meg kell győződnie annak teljes körűségéről, akár kérdésfeltevással is. Ez azt jelenti, hogy a bíróságnak indokolt kérdésekkel kell megbizonyosodnia arról, hogy a vádlott érti-e a vádirat rá vonatkozó részét, azaz pontosan tudja, hogy mi az, amit a vádban a terhére rónak. Amennyiben a bíróság erről képes volt meggyőződni, úgy a tárgyaláshoz való jog lemondására helyeződik a hangsúly, ugyanis ennek elmaradása esetén az ügy nem fejezhető be az előkészítő ülés során, tárgyalást kell kitűzni. Amennyiben a két nyilatkozat megtörtént úgy a bíróság – második lépcsőként – megvizsgálja a Be. 504. § (2) bekezdésben⁷⁹ szereplő további konjunktív feltételek fennállását a beismerő nyilatkozat elfogadása miatt. E körben a bíróságnak nem csak lehet, hanem kell is kérdéseket intéznie a vádlotthoz.

---

⁷⁷ POLT (2018) 2. kötet, i. m. 1072.

⁷⁸ DR. CZÉDLI Gergő: A bírósági eljárást gyorsító és fékező rendelkezések az új büntetőeljárás törvényben, Büntetőjogi Szemle, Budapest, 2019. 1. szám. 24.

⁷⁹ Be. 504. § (2) bekezdés alapján, a bűnösséget beismerő nyilatkozat elfogadásának a feltételei a következők:

- a) a vádlott e nyilatkozatának természetét és jóváhagyás következményeit megértette,
- b) a vádlott beszámítási képessége és beismerésének önkéntessége iránt ésszerű kétely nem mutatkozik,
- c) a vádlott bűnösséget beismerő nyilatkozata egyértelmű, és azt az eljárás ügyiratai alátámasztják.

A Be. 504. § (2) bekezdés a) pontjában foglalt feltétel esetében a bíróságnak már a figyelmeztetéseket követően részben meg kellett győződnie arról, hogy azokat megértette, azaz a beismerő vádlottnak tisztában kell lennie nyilatkozatának jogkövetkezményeivel, így különösen azzal, hogy bűnösségének beismerése és a tárgyaláshoz való jogáról lemondása következtében lehetséges, hogy nem kerül sor tárgyalás tartására, illetve, hogy a vádirati tényállás megalapozottságát és a bűnösség kérdését a bíróság nem vizsgálja.⁸⁰ A bíróságnak ezért – amennyiben kéri, vagy érzékelhető a feltétel kérdésessége – konzultációs időt biztosíthat a vádlott és védője részére.

Külön ki kell emelni, hogy a feltételek teljesülése érdekében a bíróság az előkészítő ülésen nem vehet fel bizonyítást. Ez különösen a Be. 504. § (2) bekezdés b) pontjában szereplő feltétel első része esetében igaz, azaz az előkészítő ülésen a vádlott beszámítási képességével összefüggésben semmilyen bizonyítás felvétele nem valósulhat meg.⁸¹ Értelmszerűen, ha a bíróság rendelkezésére áll a vádlott beszámítási képességét érintő szakvélemény, akkor könnyebben tud dönteni e feltétel fennállásáról, azonban a szakvélemény ismertetésére nem kerülhet sor az előkészítő ülésen. A b) pontos feltétel második része a vádlotti beismerő nyilatkozatának önkéntessége, ami annyit tesz, hogy a vádlottnak minden külső ráhatástól függetlenül, saját akaratából kell elismernie a bűnösségét.⁸² A b) pontot egybefoglalja, hogy mind a beismerés önkéntessége, mind pedig a vádlott beszámítási képessége iránt a bíróság részéről nem merülhet fel ésszerű kétely. Ez alapvetően a bíróságban megfogalmazódott aggályokra vonatkozik, melyet szintén kérdezés útján lehet kiküszöbölni. A kérdéseken kívül pedig önkéntességre utaló jel lehet például az is, hogy a vádlott vagy védője időt kér konzultáció céljára. Ebből látható, hogy a vádlott nem hirtelen felindulásból, ijedelemből, vagy más okból akarja beismerni a bűnösségét, hanem önként teszi.

Végül a harmadik feltétel esetében a vádlott beismerésének ellentmondástól mentesnek kell lennie, azaz ha úgy nyilatkozik, hogy „beismerem a bűnösségemet, de...” utána pedig védekezést ad elő, úgy a feltétel nem tud megvalósulni annak ellenére, ha az iratokkal összhangban megállapítható lenne a bűnössége. De fordítva is igaz: amennyiben a vádlott beismeri ellentmondástól mentesen a bűnösségét, viszont azt az iratok nem támasztják alá, úgy szintén nem valósul meg a harmadik feltétel.

---

⁸⁰ BELOVICS (2018) i. m. 47.

⁸¹ BELOVICS (2018) i. m. 47.

⁸² BELOVICS (2018) i. m. 47.

Abban az esetben, ha a bíróság meggyőződött arról, hogy valamennyi feltétel együttesen fennáll, úgy végzésben a vádlott bűnösségét beismerő nyilatkozatát elfogadja. Itt lehetőség van arra is, hogy több vádlott beismerő nyilatkozatát egy végzésben fogadja el a bíróság. A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

Ezt követően, ha a bíróság nem látja akadályát az ügy előkészítő ülésen való elintézésének, a vádlottat a büntetéskiszabási körülményekre is kihallgatja.⁸³ Itt szükséges visszautalni a vádlott kihallgatása körében felmerült problémára. Amennyiben a Be. XXX. Fejezetében foglaltak alapján hallgatja ki a bíróság a vádlottat, úgy a vádlott már nyilatkozott a személyi körülményeiről, így a Be. 504. § (4) bekezdése vagy felesleges, vagy a bíróság nem hallgatta ki a vádlottat. Van olyan gyakorlat is ezek alapján, ami szerint a beismeréshez kapcsolódó kérdés után nem történik meg a személyi körülményekre történő kikérdezés, az csak a bűnösséget beismerő nyilatkozat elfogadása után lehetséges az előkészítő ülésen.

Végül az ügyész és a védő felszólalása következik, mely szigorúan a büntetéskiszabási körülményekre koncentrálódik, azaz nem eshet szó sem a vádirati tényállás megalapozottságáról, sem pedig a bűnösség kérdéséről. Ezt követi bíróság ítéletének meghozatala és kihirdetése, melyről részletesebben a későbbiekben esik szó.

Alapvetően az első fokon, törvényszéki hatáskörbe tartozó, súlyosabb megítélésű ügyekben, csekélyebb számban várható a bűnösség beismerése, illetőleg bizonyítás mellőzésével az előkészítő ülésen való érdemi elbírálás.⁸⁴ Ez alól részben a kiemelt gazdasági büntetőügyek sem kivételek. Azonban nem szabad elfelejteni, hogy a marginális vádlottak esetében – akik például közokirat-hamisítással vannak vádolva – kedvező alternatív indítvány mellett előfordulhat, hogy bűnösségüket beismerik, ezért fennáll annak a lehetősége, hogy az eljárás ezen szakaszában már jogerőre emelkedett ítélet(ek) is hozható(ak). Ennek pedig további pozitív következménye, hogy a kezelhetetlen „sok vádlottas”, kiemelt gazdasági büntetőügyek bizonyítása a fő vádlottakra koncentrálódhat.

---

⁸³ Be. 504.§ (4) bekezdés

⁸⁴ DR. HÁGER Tamás: A terhelti figyelmeztetés és joghatásai a vádlott kihallgatásakor az elsőfokú bíróság tárgyaláson az új büntetőeljárás törvény rendelkezései alapján – (Eljárási szabálysértésből eredő részben megalapozatlanság), Büntetőjogi Szemle, 2018/1. sz. 40.

4.3. Ha a vádlott nem ismeri be a bűnösségét...

Az előkészítő ülés során az „Eljárás a bűnösség be nem ismerése esetén” rész szabályainak alkalmazása három esetben fordulhat elő:

1. ha a vádlott a bűnösségét az előkészítő ülésen nem ismerte be;⁸⁵
2. ha a bíróság a vádlott bűnösséget beismerő nyilatkozatának elfogadását megtagadja, vagy a vádlott megtagadja a válaszadást a bűnösség beismerésének kérdésében, azaz hallgat;⁸⁶ továbbá
3. ha a bíróság a vádlott bűnösséget beismerő nyilatkozatát elfogadta, azonban a vádlott a beismeréssel érintett körben a tárgyaláshoz való jogáról nem mondott le.⁸⁷

A bíróság vádlott bűnösséget beismerő nyilatkozatának megtagadásáról szintén nem fellebbezhető végzésben határoz. Ezt követően pedig a bizonyítási indítványok és bizonyítékok kirekesztésére irányuló indítványok megtételére kerülhet sor.

4.4. A bizonyítási indítványok szerepe

A Be. az előkészítő ülés keretei között a beismerés és – legfőképpen – a be nem ismerés körében (is) komoly hangsúlyt fektet a bizonyítási eljárás kereteinek meghatározására. Az előkészítő ülés szerepe – legfőképp a be nem ismerés körében – a tárgyalás minél alaposabb előkészítése annak érdekében, hogy azon elkerülhető legyen a szükségtelen bizonyítás.⁸⁸ Az előkészítő ülésen elhangzó bizonyítási indítványokról, illetőleg a bizonyítékok kirekesztéséről a bíróságnak nem kell azonnal az előkészítő ülésen döntenie, mert általában a tárgyalások során derül ki, hogy mely bizonyítási indítvány nélkülözhetetlen, azonban ezek eldöntésére a bizonyítási eljárás befejezté nyilvánítását megelőzően kell sort keríteni. Ezzel szemben a bíróságnak a bizonyítékok kirekesztéséről az előkészítő ülések végéig döntenie kell.

Abban az esetben, ha a bíróság a vádlott bűnösségét beismerő nyilatkozatát elfogadta, akkor a Be. 521. § (1) bekezdése alapján a vádirati tényállás megalapozottságára és a bűnösség kérdésére nem folytatható le további bizonyítás, de

---

⁸⁵ Be. 506. § (1) bekezdés

⁸⁶ Be. 506. § (2) bekezdés

⁸⁷ Be. 506. § (2) bekezdés

⁸⁸ POLT (2018) 2. kötet, i. m. 1076.

előterjeszhető más bizonyítás lefolytatására és egyéb eljárási cselekményekre vonatkozó indítvány, vagy bizonyíték kirekesztésére vonatkozó indítvány, melyben meg kell jelölni annak okát és célját, valamint azt, hogy mely tények igazolására szolgálnak.⁸⁹ Ebben az esetben az előkészítő ülésen nem fejezhető be a büntetőeljárás, hanem az ügyészi észrevételt követően (Be. 505. § (3) bekezdés) ha a tárgyalás megtartásának nincs akadálya, a bíróság a tárgyalást nyomban megtartja.⁹⁰

A be nem ismerő vádlottak vonatkozásában szintén lehetőséget biztosít a Be. mind a vádlottnak, mind a védőnek a bizonyítási eljárás kereteinek meghatározására, azaz előadhatják a védekezés alapjául szolgáló tényeket és ezek bizonyítékaikat, valamint bizonyítási eljárás lefolytatására és egyéb eljárási cselekményekre vonatkozó indítványokat, továbbá a bizonyíték kirekesztésére vonatkozó indítványokat terjeszhetnek elő oly módon, hogy – egyedileg – meg kell jelölni az indítványok előterjesztésének okát és célját.⁹¹ Itt kulcsfontosságú a bíróság aktív magatartása. A bizonyítási indítványok megtételére érdemes mindenképp felhívni a vádlott és védő figyelmét. Ilyenkor a vádlott és védő bizonyítással kapcsolatos indítványait korlátozás nélkül, a tényállás megalapozottságával, a bűnösséggel, illetve bármely kapcsolódó kérdésre előterjeszheti.⁹² Ez alól természetesen az ügyészség sem kivétel, azaz a vádlotti és védői indítványokra az ügyész észrevételt tehet, sőt a vádiratban foglalt bizonyítási indítványokon kívül, további indítványok megtételére jogosult.

Amennyiben a vádlott, védő és az ügyészség az imént kifejtett jogosultságukkal nem élnek, úgy az előkészítő ülés berekesztését követően, az elsőfokú bíróság tárgyaláson sokkal szigorúbb szabályok lépnek életbe. E szabályokat nem túl meglepő módon a védők tartják leginkább aggályosnak, mert álláspontjuk szerint a védő gyakran nincs abban a helyzetben, hogy már az előkészítő ülésen felmérje, hogy védence érdekében szükséges-e egy adott bizonyítási indítvány előterjesztése.⁹³ Fontos kihangsúlyozni, hogy a Be. a védelem oldaláról is megköveteli a büntetőügyből történő alapos felkészülést, ezért mindenképp célszerű élni a Be. által nyújtott jogosultsággal az előkészítő ülés során. Ez pedig a kiemelt gazdasági büntetőügyeknél még inkább elengedhetetlen. A rendkívül nehéz megítélésű, több szálon futó gazdálkodással

---

⁸⁹ Be. 505. § (1) és (2) bekezdés

⁹⁰ Be. 505. § (4) bekezdés

⁹¹ Be. 506. § (4) és (5) bekezdés

⁹² POLT (2018) 2. kötet, i. m. 1076.

⁹³ DR. CZÉDLI (2019) i. m. 25.

összefüggő kiemelt bűncselekmények bizonyítási eljárásánál a bíróság oldaláról is fontos, hogy aktívan közre- és együttműködjenek a felek az indítványok megtétele során is. Ez ugyanis a büntetőeljárás tényleges gyorsítását eredményezheti, amelynek eredményeképpen nem kell akár tízévi időmúlással is szembenézni.

Álláspontom szerint a késedelmesen, az elsőfokú bírósági tárgyalás során előterjesztet bizonyítási indítványok esetében a bíróságoknak gyakorolniuk kell(elene) az eljárásjogi törvény szankciórendszerét (bizonyítási indítvány elutasítása, rendbíróság kiszabása). Ennek legfőbb okát abban látom, hogy ne adjanak alapot felesleges bizonyítási indítványok előterjesztésével az eljárás elhúzódásának.

4.5. Valónak elismerés

A be nem ismerő vádlottak körében a Be. lehetőséget nyújt egy olyan jogintézmény alkalmazására, mely a polgári eljárásból került átemelésre. A valónak elismerés egy büntető ügyekkel foglalkozó védő, ügyész vagy bíró szemszögéből idegennek hat, azonban annak „technikás” alkalmazása a „mega”, kiemelt gazdasági ügyek bizonyításának lényeges megkönnyítéséhez vezethet. A gyakorlatban ez az ügyek igen jelentős hányadának jelentheti a bizonyítási eljárás kisebb-nagyobb részének megspórolását, tekintettel arra, hogy számtalan esetben csupán a tudattartam képezi a bizonyítás tényleges tárgyát.⁹⁴ Ezen könnyítés kiaknázása szintén bizonyos mérvű bírói aktivitást igényel: semmi akadály nem mutatkozik, hogy akár az előkészítő ülésen arra terelgesse a feleket, hogy felismerjék az ügy azon részeit, amiben semmilyen vita nincs köztük.⁹⁵ Éppen ezért valóságos sokként éri a védőket és vádlottakat, ha valónak elismeréssel kapcsolatos kérdést tesz fel a bíróság, hiszen korábban ez nem történhetett meg. Ilyenkor célszerű szünetet elrendelni, hogy a védelem átgondolhassa a választát. Amennyiben pedig a védelem által valónak elismert tényeket az ügyész is valónak ismeri el, fontos ponthoz érkezik az ügy: a bíróság mellőzheti a bizonyítást az ügyész, a vádlott és a védő által valónak elfogadott tények tekintetében,⁹⁶ azaz a bíróságnak a későbbiekben nem kell kitérnie a valónak elfogadott tények bizonyítására, és azt az ítéletben sem kell indokolnia. Mindez pedig összefügg a bizonyítás azon általános

---

⁹⁴ DR. CZÉDLI (2019) i. m. 19.

⁹⁵ DR. CZÉDLI (2019) i. m. 19.

⁹⁶ Be. 508. § c) pont ca) alpontja

szabályával, amely szerint nem kell bizonyítani azokat a tényeket, amelyek valóságát a vádló, a terhelt és a védő az adott ügyben együttesen elfogadja.⁹⁷

Itt érdemes kitérni néhány gondolat erejéig a Be. 506. § (6) bekezdésének második felében foglaltakra.⁹⁸ E szerint az ügyésznek is meg kell jelölnie, hogy a védő és a vádlott által valónak elismert tények kapcsán mit fogad el valónak. Ez – ha jobban belegondolunk – rendkívül aggályos. A Be. 7. § (1) bekezdése alapján a vád bizonyítására a vádló köteles. A vádat pedig a vádirat foglalja magába, amelynek egész részét az ügyészség valónak tekinti, hiszen, ha nem így lenne, nem emelne vádat. Abban az esetben, ha az ügyésznek meg kellene jelölnie, hogy mit fogad el a vádból valónak, akkor az ügyészség az általuk készített vádat kérdőjelezné meg, hiszen az ügyész – aki vádat képviseli – úgy tekint a vádra, mint megtörtént tények összességére. Éppen ezért ennek a szabálynak az alkalmazása anomáliát von maga után.

A valónak elismerés a gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmények tekintetében is megállja a helyét. A bíróságnak nem az a feladata, hogy a vádiratban pontról-pontra, oldalról-oldalra kérdezze meg a feleket a valónak elismerésről, hanem annál sokkal összetettebben kell gondolkodnia. A helyszín, az időtartam, a cégkivonatok adatai vagy a számlákban szereplő összegek, az adóbevallások adattartama, a pénzügyi adatszolgáltatások... mind olyan tények, amelyekkel kapcsolatban fennáll a valónak elismerés tényleges lehetősége. Ehhez csupán a bíróság aktivitására és lényeglátására, no meg persze a bíró felkészültségére van szükség.

A valónak elismerés lehetőséget ad arra, hogy a büntetőügy lényegi kérdéseivel foglalkozzon a bíróság a tárgyalási szakban. Segíti a büntetőeljárás lefolytatását a büntetőügyek fő kérdéseinek megfogásával, mintegy „lehámozza” azokat a rétegeket, amelyek elfogadásához amúgy se fért volna kétség.

4.6. A „részítélet”

Végezetül még egy forradalmi, ám nem teljesen új megoldást kívánt bevezetni a Be, mely szerint az előkészítő ülésen a vádlott bűnösségét beismerő nyilatkozatának

---

⁹⁷ Be. 163. § (4) bekezdés c) pont

⁹⁸ Be. 506. § (6) bekezdése szerint a vádlott, illetve a védő indítványára az ügyész észrevételt tehet és az (5) bekezdésben meghatározottak szerint indítványt terjeszthet elő, valamint tizenöt napon belül megjelöli a vádlott és a védő által előadott azon tényeket, amelyek valódiságát elfogadja.

elfogadását követően – amennyiben nincs akadálya – befejezhető a büntetőügy, azaz az előkészítő ülésen ítélet hozható.

A „résztétele”, mint fogalom nem létezik a büntetőeljárásban. Az előkészítő ülésen hozott ítélet teljesen egyenértékű a tárgyaláson hozott ítélettel, egyedül a jogkövetkezményekkel kapcsolatban van eltérés a beismerés ténye miatt. Ebből következően ez nem jelenti azt, hogy a vádlott a későbbiek során nem ismerheti be a bűncselekmény elkövetését, sőt a Be. 506. § (1) bekezdésében hangsúlyozza, hogy a vádlott a későbbiekben bűnösségét bármikor beismerheti, így tárgyaláson is hozható olyan ítélet, mely a jogkövetkezményeit tekintve az előkészítő ülésen hozott ítélettel egyenértékű.

A „sok vádlottas” kiemelt gazdasági ügyekben – mint fentebb részletesen kifejtésre került – vannak marginális vádlottak, akik az alternatív indítvány láttán, mérlegelve a helyzetüket úgy döntenek, hogy beismerik a bűncselekmény elkövetését, de olyanok is vannak, akik már korábban is tettek beismerő vallomást és azt fenntartják. Itt fontos hangsúlyozni, hogy a bíróság a bűnösségüket beismerő vádlottak körében több ítéletet is hozhat, nincs szabály arra vonatkozóan, hogy valamennyi beismerő vádlott esetében egy ítéletet kellene hozni. Mégis ügytől függően végig kell gondolni, hogy van-e olyan ok, ami miatt nem lehet egy ítéletbe foglalni a beismerő vádlottakat. Amennyiben nincs, úgy ismételtelen a célszerűséget szem előtt tartva érdemes, de legalábbis korlátozott számú egy ítéletet hozni a beismerő vádlottak tekintetében.

A „sok vádlottas” gazdasági büntetőügyekben – amennyiben több tíz vádlott beismerésére került sor – érdemes az ítélet rendelkező részét és indokolását előkészíteni. Ez azt jelenti, hogy az ítélet vázának felállítása történik, vagyis az ítélet azon részeit készíti el a bíróság, amely minden esetben szükséges annak megírásához. Ilyen rész például az ügyészség mikor, milyen számon, ki ellen, milyen bűncselekmény miatt emelt vádat, vagy a vádlottak nyomozás során feltárt személyi körülményei, illetőleg az ítéleti tényállás, amely beismerés esetén a vádirati tényállással egyezően rögzül. Az ítéleti tényállás körében fontos kiemelni, hogy abban az esetben, ha a beismerő vádlott cselekménye olyan vádlott cselekvőségét érinti, aki a bűnösségét nem ismerte be – de elkülöníthető az ügy –, úgy a be nem ismerő vádlott neve nem szerepelhet az ítéleti tényállásban, őt ismert férfi vagy női elkövető társként kell megnevezni.

Tekintettel arra, hogy beismerés esetén a bíróság a vádirati tényállás megalapozottságát és a bűnösség kérdését nem vizsgálja, ezért arra az ítélet szóbeli indokolása során sem tér ki, csak a büntetés kiszabására vonatkozó körülményekre helyezi a hangsúlyt.

És miért „résztételek” az ítélet? Ha az elsőfokú bírósági eljárás az előkészítő ülésen meghozott ítéletet követően nem fejeződik be, az embernek olyan érzése támad, mintha a büntetőeljárás egy „részét” fejezték volna be, ami kétségtelenül megállja a helyét. A bíróság a büntetőeljárás egységében gondolkodik, nem pedig a vádlottak számára. Ezért van, hogy akaratlanul, de a monstre, több vádlottas, gazdasági büntetőügyekben néhány vádlottra hozott ítéletet a gyakorlatban a büntetőeljárásban is „résztételeknek” nevezik, átvéve a polgári eljárásjogi fogalmat.

ZÁRÓGONDOLATOK

A gazdálkodással összefüggő kiemelt büntetőügyek lefolytatása „többemeres” munka. Nemcsak a jogszabályok betartására kell figyelemmel lenni, hanem számtalan, fent felsorolt és részletezett olyan technikai kérdések is felmerülnek, amit részben a gyakorlat, részben pedig a tapasztalat válaszol meg.

Az előkészítő ülés pervezető végzéssel történő berekesztését követően következik a kiemelt gazdasági ügyek feldolgozásának második „felvonása” a tárgyalás, azaz a bizonyítási eljárás lefolytatása, mely külön dolgotat témája lehetne. Az előkészítő ülés berekesztését megelőzően a bíróságnak – a tervezés miatt – érdemes megkérdeznie a vádlottaktól és a védőktől, hogy a későbbiek során kívánnak-e vallomást tenni, amennyiben igen, összefüggő vallomást tesznek kizárólag vagy kérdésekre is válaszolnak, esetleg csak a személyi körülményeik vonatkozásában kívánnak válaszolni, mert csak így van lehetőség egy összefogott és hatékony bizonyítási eljárás lefolytatására. Ez a vádlottakat egyébként nem kötő nyilatkozat nemcsak pergazdaságossági célokat szolgál, hanem a vádlottak és védőik érdekét is, hiszen nem mindegy, hogy a bíróság húsz vagy „csak” tíz tárgyalási napot tűz ki a vádlottak kihallgatására.

A feldolgozási technikák részben állandóak, részben pedig változnak, azonban a bíróság számára mindig is cél volt, és cél is marad egy kiemelt gazdasági büntetőügy egységének megtartása. A változás általában a jogszabályok módosulása miatt következik be, amelyek viszont ösztönzik a bíróságot az újabb és újabb praktikus megoldások létrehozására. Ez adja meg, hogy a bíróságnak a gazdálkodással összefüggő kiemelt büntetőügyek esetében mindig törekednie kell a hatékonyságra és az egyszerűsége.

HIVATKOZOTT IRODALOM

BELEGI József: Büntetőeljárás jog I-II. – új Be. – Kommentár a gyakorlat számára, Harmadik kiadás, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó, Budapest, 2019.

BELOVICS Ervin –TÓTH Mihály: Büntető eljárásjog, Budapest, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó, Budapest, 2013.

BELOVICS Ervin: Az előkészítő ülés szerepe a 2017. évi XC. törvényben, (In: Molnár Gábor Miklós – Koltay András [szerk.] Bonus Index, Ünnepi kötet Varga Zoltán 70. születésnapja alkalmából, Pázmány Press, Budapest, 2018.

Dr. MISKOLCZI Barna – dr. VIDA József – dr. KARNER Zsanett: A büntetőeljárás – A büntetőeljárás jogszabályok változásai, Wolters Kluwer Hungary Kft., Budapest, 2018.

DR. CZÉDLI Gergő: A bírósági eljárást gyorsító és fékező rendelkezések az új büntetőeljárás törvényben, Büntetőjogi Szemle, Budapest, 2019. 1. szám. 24.

DR. HÁGER Tamás: A terhelti figyelmeztetés és joghatásai a vádlott kihallgatásakor az elsőfokú bíróság tárgyaláson az új büntetőeljárás törvény rendelkezései alapján – (Eljárás szabálysértésből eredő részben megalapozatlanság), Büntetőjogi Szemle, 2018/1. sz.

ELEK Balázs: Játékelmélet és büntetőeljárás, Magyar Jog, 2019/7-8. szám. 404.

MOLNÁR Gábor Miklós: A gazdálkodással összefüggő bűncselekmények elbírálásának új rendje (In: Molnár Gábor Miklós – Koltay András [szerk.] Bonus Index, Ünnepi kötet Varga Zoltán 70. születésnapja alkalmából, Pázmány Press, Budapest, 2018.

POLT Péter: Kommentár a büntetőeljárás törvényhez 1. kötet, Wolters Kluwer Hungary Kft., Budapest, 2018.

POLT Péter: Kommentár a büntetőeljárás törvényhez 2. kötet, Wolters Kluwer Hungary Kft., Budapest, 2018.

TÓTH Mihály: A büntetőeljárás kodifikálásának tanulságai, néhány, elsősorban a bíróságot érintő kérdésben, Magyar Jog, 2018/9.

T/13972. számú törvényjavaslat indokolással – a büntetőeljárásról

EGYÉB FELHASZNÁLT IRODALOM

BÁNÁTI János – BELOVICS Ervin – ERDEI Árpád: A büntetőeljárás törvény magyarázata [az új, 2017. évi büntetőeljárás törvény magyarázata a kodifikációs bizottság korábbi tagjaitól], HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó, Budapest, 2018.

BÁNÁTI János: Védői szemmel az új büntetőeljárás törvényről, Belügyi Szemle, 66. évfolyam 3. szám, 2018.

BELOVICS Ervin –TÓTH Mihály: Büntetőeljárás jog, Harmadik aktualizált kiadás, Az új, 2017. évi büntetőeljárás törvény tankönyve, HVG-ORAC Lap-és Könyvkiadó, Budapest, 2017.

ERDEI Árpád: Újítások, találmányok, felfedezések a büntetőeljárás bizonyításban, Belügyi Szemle, 66. évfolyam, 3. szám, 2018.

OLÁH Edit: A fehér holló esete, avagy lemondás a tárgyalásról a büntetőeljárás gyorsítására szolgáló eszközök tárházában, Ügyészek Lapja 22. évfolyam 6. szám, 2015.

PATAKI Bettina: Az új Be. előkészítő üléséhez kötődő terhelti együttműködés, Arsoni, 2018. június 24. <https://arsboni.hu/az-uj-be-elokeszito-ulesehez-kotodo-terhelti-egyuttmukodes/>

TÓTH Mihály: Néhány megjegyzés az új büntetőeljárás törvényhez, Belügyi Szemle, 66. évfolyam 3. szám, 2018.

HIVATKOZOTT JOGSZABÁLYOK

2017. évi XC. törvény a büntetőeljárásról

1998. évi XIX. törvény a büntetőeljárásról

2015. évi CCXXII. törvény az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól

33/2013. (XI.22.) AB határozat

1/2007. BK vélemény

BH 2007.5.

Kúria Bfv.III.1.020/2014/12.